

Edistysmielisten ihmisten
edistysmielinen sanomalehtiPoliittisen ja taloudellisen
kansanvallan puolestaRAIVAAJA
(THE PIONEER)

U.S.P.S. 454580

Torstaina, tammikuun 31 p. Thurs. January 31, 1985

ORGAN OF THE FINNISH AMERICAN LEAGUE FOR DEMOCRACY

81 vuosikerta Vol. LXXXI No. 5 1985 35¢

MAAILMAN ERI
KULMILTA13 miljoonaa työntöntä
EEC-maissa

BRYSSEL Belgia - Euroopan talousyhteisömaiden työttömyys ylsi viime kuussa uuteen huippuun eli 13 miljoonaan työttömään. Joulukuussa työttömyyskortistoihin tuli 146,000 uutta työnhakijaa, ja EEC-maiden työttömyysprosentiksi kirjattiin 11,6, ilmenee keskiarvella julkistetusta tilastosta.

Sen mukaan työttömien määrä kasvoi kaikissa talousyhteisön jäsenmaissa lukuunottamatta Tanskaa, jossa työttömyys väheni pari prosenttia. Tilaston luvuihin ei sisälly Kreikka, missä työttömiä ei rekisteröidä.

Syynä tilanteeseen oli vuodenvaihteessa Ranskassa, jossa työttömyys lisääntyi 13,1 prosenttia. Irlannissa lisäys oli 11,2 prosenttia ja Italiassa 9,1 prosenttia. Länsi-Saksa selvisi pienimmällä kasvulla, siellä työttömien määrä lisääntyi 0,3 prosenttia.

Aquinon murhaajat
syytettiin

MANILA Filippiinit - Filippiinien oikeusasiainministeriö nosti viime viikon keskiviikkona syytteen mm. armeijan komentajaa kenraali Fabian Veriä ja 25 muuta ihmistä vastaan oppositiojohtaja Benigno Aquinon murhasta. Syytteen saaneiden joukossa on Roland Galman, joka sotilaiden mukaan ampuu Aquinon.

Aquino, joka oli entinen senaattori, ammuttiin Manilan lentokentällä hänen saapessaan vapaaehtoisesta maanpakolaisuudesta Yhdysvalloista elokuun 21. päivänä vuonna 1983. Turvallisuusvartioliikkeen ampuvat muutamat muutamat Aquinon murhan jälkeen.

Oikeusasiainministeri Bernardo Fernandez sanoi lehdistötilaisuudessa Verin ja kahdeksan muun syytetyn toimineen murhan avustajina ja 17 muun olevan pääsyytettyjä.

NL ja SLT
neuvottelevat
kaupasta

BONN L-Saksa - Länsi-Saksa ja Neuvostoliitto aloittivat viime viikon maanantaina korkean tason neuvottelut, jotka koskevat maiden välisiä taloussuhteita. Liittokansleri Helmut Kohl hallitus toivoi, että keskustelujen ansiosta myös poliittiset suhteet parantuisivat.

Länsi-Saksa, joka on Neuvostoliiton suurin länsimainen kauppakumppani, odottaa keskustelujen johtavan kymmenien biljoonien markkojen suuruisiin yhteistyösopimuksiin. Hankkeita olisi määrä toteuttaa lähivuosina. Samalla on nähtävissä myös poliittista suojaa Neuvostoliiton tiedotusvälineiden hyökkäilyä viime kuukausina kiivaasti Bonnissa - Euroopan politiikkaa vastaan.

Erityisen toiveikkasti neuvotteluihin on suhtautunut talousministeri Martin Bangemann, jonka mukaan Neuvostoliiton taannoinen arvostelu ei ole enää rasite.

Länsi-Saksan ja Neuvostoliiton välillä alkavien keskustelujen edelsivät Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton viranomaisten väliset kauppaneuvottelut, joita pari viikkoa sitten käytiin Moskovassa - ensi kertaa kuuteen vuoteen.

Kohlin hallitus arvioi edeltäjänsä tavoin, että juuri kauppa vakauttaa idän ja lännen väliset suhteet.

80-vuotiaalle Raivaajalle

Runsaan 200 vuoden ikäinen Yhdysvallat on siirtolaisten rakentama maa. Sen kehitykseen suurvallaksi on myös suomalaisella siirtolaisväestöllä ollut merkittävä panoksensa. Yhdysvaltojen historia, saavutukset ja kehitys liittyvät siten paljolti myös amerikansuomalaisuuden vaiheisiin.

Suomesta Yhdysvaltoihin kohdistunut siirtolaisuus vei aikanaan tuhansia ja tuhansia suomalaisia miehiä ja naisia uudelle mantereelle. Heidän lähtönsä oli vanhalle kotimaalle menetyksen, edustivathan he uskoa tulevaisuuteen, uutteruutta ja taitavuutta. Suurin osa heistä löysi paikkansa uudessa kotimaassaan, mutta eivät he myöskään entistä unohtaneet. Siitä ovat osoituksena ne runsaat siteet ja kosketukset, jotka tänäkin päivänä - parantuneiden liikenneyhteyksien oloissa - vallitsevat amerikansuomalaisten ja heidän Suomes- sa olevien sukulaistensa kesken.

Meillä on kaikki syyt tuntea ylpeyttä sen työn johdosta, jota amerikansuomalaiset ovat suorittaneet eivät pelkästään päivittäisessä elämässään, vaan myös tehdessään tunnetuksi Suomea ja suomalaisuutta. Erityinen kiitollisuutemme kohdistuu luonnollisesti työväestöön, joka on ollut amerikansuomalaisten vartijana ja jonka kahtalot liittyvät niin monin tavoin nyt 80-vuotiaaseen Raivaajaan.

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen puolesta minulla on mieluista tehtävä toivottaa lehdellemme parhainta onnea sen merkkipäivänä ja toivottaa sille monia toiminnassa vuosia. Tahdon vakuuttaa, että annamme suuren arvon Raivaajan työlle suomalaisväestön yhteenkuuluvuuden edistäjänä ja myös siltena Suomeen.

Kalevi Sorsa
Suomen Sosialidemokraattisen
Puolueen puheenjohtaja

Kalevi Sorsa

Lännen
vakoilu
kuohuttaa
Intiaa

DELHI Intia - Intian hallitus vahvisti viime viikolla ensiker-
taa, että eräs vieras valian
asiamies oli karkotettu maas-
ta vakoilun vuoksi. Asiasta il-
moitti sisäministeri S. B. Cha-
van Intian parlamentin istun-
nossa, jota luonnehditaan myr-
kyllä. Chavan ei kuitenkaan
maininnut karkotetun nimeä.

Sisäministeri kertoi karko-
tuksesta päivää myöhemmin,
kun Ranskan virkaatekijä so-
tilasiamies Alain Bolley oli
matkustanut kotimaahansa. Hä-
net oli kutsuttu Pariisiin "saa-
maan lisäohjeita."

Samalla odotettiin myös pi-
dätysten jatkuvan. Tähän men-
nessä vakoiluskandaalin vuok-
si on jo pidätetty parikymmentä
ihmistä.

Länsi-Saksan ja Yhdysvaltain
lähetykset esittivät samaan al-
kaan samansisältöiset vasta-
lauseet intialaisia lehtitietoja

Brasiliassa iloitaan:

Floridan appelsiinit umpijäässä

Floridan appelsiinisatoa kär-
si vakavasti viime viikon en-
nätyspakkasista. Maatalous-
ministeriön mukaan satoa ei
voida enää pelastaa. Pakkanen
on purrut lähes 90 prosenttia
hedelmistä.

vastaan. Niiden mukaan kuusi
muutakin diplomaattia on ehdi-
ty karkottaa, näiden johdosta
länsisaksalaisia ja amerikka-
laisia. Karkotuksia käsittelee
erityisesti neuvostomielinen
The Patriot-lehti.

Vakoiurenkaan päähän oli in-
tialaisten lehtien mukaan intia-
lainen liikemies Coomer Na-
rain, joka on tietävästi pidä-
tetty. Hän oli pääasiassa teks-
siililaupppaa käyvän bombay-
laisen kauppahuoneen ja tehtaan
aluejohtaja.

Intialaisten sihteeriaavusta-
jien rengas keräsi asiakirjoja,
otti niistä valokopiot, ja Na-
rain tai hänen liiketoverin-
sa lähettivät ne pakettissa Rans-
kan Delhin-suurlähetystöön,
kertoivat sanomalehti The Patriot.

Presidentti Koivisto Australian helteissä

Tapaaminen Australian pää-
ministeri Robert Hawken kansa-
Canberrassa viime viikon
keskiviikkona päätti Suomen
presidentti Mauno Koiviston
Australian-vierailun viralli-
sen ohjelman. Valtionpäämies
saattoikin sitten virityä täy-
sin lomatuunnelmiin Australian
pääkaupungin auringonpais-
teessa.

Suomalaisten siirtolaisten
kuvailuista lähtien presidentti
Koivisto kuuli hänen Assi-
tyttärensä somat koala-
karhut kainalossaan. Iso on val-
liriuttanut kuuluvalla.

Parlamenttilalossa käydyis-
sä keskusteluissa olivat esillä
mm. tämänhetkinen maailman-
poliittinen tilanne sekä kaup-
paan liittyvät kysymykset.
Suurvaltojen aseidenvalvonta-
neuvottelujen sivuttiin lyhyesti.

Presidentti Koivistoretki pää-
ministeri Hawken selkoa Suo-
men ulkopoliittista ja ulko-
maakaupasta. Esillä olivat
myös mm. naapurisuhteet,
pohjoismaisen yhteistyön sekä
kauppapolitiittiset järjestelyt.

Tapaaminen Hawken kanssa
kesti vain puolen tuntia ja sitä
luonnehdittiin lähinnä kohteli-
aisuuskäynniksi.

Aurinko porotti kirkkaalta
taivaalta, kun shoitseihin ja
lyhythihaiseen paitaan pukeutu-
nut presidentti Koivisto otti
suurlähetystön pihalla vastaan
lehdistön. Hyväntuulinen ja

rentoutunut valtionpäämies
näytti nauttivan kesäloma-
tunnelmasta täysin siemauksin.

Aikumatka ei kuuluma ollut
paljoja rasittanut huolimatta
aikaeroista ja siitä, että aina vä-
lillä joutui "viralliseenkin pu-
keutumaan."

Kenguruilla ei vielä ollut koh-
dalle sattunut, mutta Australi-
assa ei voi kovin kauaa mat-
kustaa niitä näkemättä. Pre-
sidentin mielestä kaksi viikkoa
näinkin pitkällä matkalla on mi-
nimi, jotta kykenisi irtautu-
maan arjen askareista.

Suomen ennätyspakkasista on
Koiviston mukaan paljon levo-
lisempaa ajatella täällä etelä-
isellä pallonpuoliskolla kuin ko-
timaassa.

Canberran jälkeen presi-
denti pääsee irtautumaan vi-
rallisista kuuloista ja kes-
kittymään lomailuun.

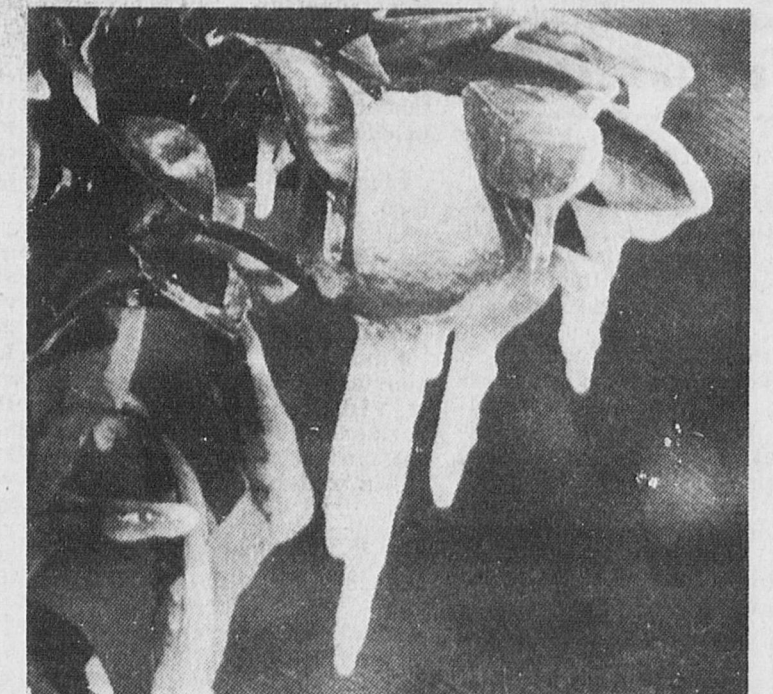
Yli 300 suomalaista oli vas-
taantottamassa presidenttiä ja
hänen tyttärtään Canberran Suo-
ma-talossa. Lomalaiset saivat
kuunnella kuoron esittämää
kansanlauluja, seurata kansan-
tanssityöskytystä ja nauttia tie-
tenkin kotoisesta pullakahvista.
Sekä isä että tytär saivat lah-
jaksi somat koalakarhut. Isä
nimitti myös Suomi-Seuran
kunniajäseneksi.

Presidentti kiitti suomalaisia
erittäin lämpimästi vastaan-
otosta. Hän kertoi vaimonsa

Hedelmäkaupan asiantunti-
joiden mukaan Brasilia Yhdys-
valtain pääkilpailijana maan
sitrusmarkkinoilla nostaa to-
denmäkisesti hintojaan.

Floridan sitrustuottajat ko-

koonnut nyt neuvottelemaan
siitä, lopetetaanko hedelmien
toimittaminen markkinoille.
Keskeytys on normaali päätös,
etteivät vahingoittuneet hedel-
mät pääse kauppaan.

Alkuvuoden pakkaset tuhosivat jopa 90 prosenttia Floridan sitrus-
hedelmäsadosta.

olevan Egyptissä, koska "m" tytär ehdotti, että "miksi
ei pitänyt matkustaa jo me menneis vaikka Australi-
aan". Tähän isä vastasi ker-
puu iski myöhemmin kyntensä
muuhunkin perheeseen. Assi-

Suomen presidentti Mauno Koivisto tyttärensä Assi Komu-
laisen kanssa ennen matkailun lähtöä.Discovery palannut
matkaltaan

CAPE CANAVERAL Fla. -
Avaruussukula Discovery pa-
lasi takaisin maankamaralle
sunnuntaina ensimmäiseltä so-
tillaaliselta lennoltaan. Tie-
tolähteiden mukaan sukulan
astronautit laukaisivat \$300
miljoonan vakooilusatelliitin vii-
me viikon perjantaina. Satel-
iitti oli suunniteltu vakooi-
maan Neuvostoliiton sotilaal-
isia ja diplomaattisia tiedon-
antoja.

Lennon oli määrä tapahtua jo
viime viikon keskiviikkona,
mutta Floridan epävarallisen
kylmän sään johdosta se jou-
duttiin siirtämään päivällä.
Nousu onnistui kuitenkin min-
käänlaisia vaikeuksia ja suk-
kula pääsi vaivattomasti yli
115 mailia maapallon pinnan
yläpuolella olevalle radalleen.

Neljän NASA:n astronautin

Peresin raju

talouspaketti

hyväksyttiin

TEL AVIV - Israelin päämi-
nisteri Shimon Peres on saanut
ammattijärjestöjen ja teolli-
suuden tuen maan talouden ter-
veydyttämispaketille. Tal-
lousietelijät sanovat, että
kahdeksan kuukauden suun-
nitelma alentaa palkansaajien
elintasoa ja leikkaa teollisu-
uden voittoja.

Talousministeri Jitzhak Mo-
dai mukaan helmikuussa voi-
maan tulevalla sopimuksella
pyritään laskemaan Israelin
450 prosentin vuotuisa inflaa-
tiota ja leikkaamaan valtion me-
noja.

Israelissa jäädytettiin hinnat
ja palkat kolme kuukautta sitten.
Tällä toimella inflaatio saatiin
laskemaan lokakuun 24 pro-
sentista vuoden loppuun men-
nessä 3,7 prosenttiin. Halli-
tukselle hintatason vakautus
maksoi yli 2 biljoonaa dollaria.

lisäksi miehistöön kuului myös
yksi ilmapvoimien avaruusjouk-
kueesta. Lähes kaikki sukku-
lentoa koskevat järjestelyt
ja toimet on pidetty salassa.
Jotta mitään satelliittia kos-
kevat tiedot eivät vain pääsisi
neuvostoliittolaisten käsiin.

Niinpä sukulan maahanpa-
luukin pidettiin salassa ja sil-
tä ilmoitettiin vasta sen jäl-
keen, kun se oli tapahtunut.

NASA:n edustaja sanoi len-
non jälkeen matkan olleen on-
nistuneen.

USA voi
puuttua
dollarin
arvoon

WASHINGTON - Viiden joh-
tavan läntisen teollisuusmaan
valtiovarainministerit ja kes-
kuspankkien johtajat ovat il-
moittaneet puuttuvansa valuut-
tamarkkinoiden tilanteeseen,
jos niillä tapahtuu huolestut-
tavia heilailuksia.

Päätöksestä ilmoitettiin vii-
me viikolla Washingtonissa,
missä valtiovarainministerit ja
keskuspankkien johtajat olivat
koolla. Kokoukseen osallistui-
vat Yhdysvaltain, Japanin,
Länsi-Saksan, Englannin ja
Ranskan edustajat.

Kokouksesta annettiin sen
pääteeksi tavanomaisesta poi-
keten julklausuma, jossa il-
moitettiin yhteisestä päätök-
sestä puuttua valuutamark-
kinoiden tilanteeseen "kun se
on välttämätöntä."

Päätös tehtiin samaan aikaan
kun Yhdysvaltain dollarin arvo
on erittäin vahva ja monien län-
tisten valuuttojen, mm. Eng-
lannin punnan arvo on alhainen.

Suomalainen 2,5 vuodeksi
työleirille Leningradissa

LENINGRAD - Moskova-ho-
telissa Leningradissa viime
marraskuussa humalassa rie-
hunut suomalainen mies tuo-
mittiin leningradilaisessa kan-
santuntemuistutuksessa tiistaina
tammik. 22 p:nä 2,5 vuodeksi
työleirille. Tuomista voi va-
litaa kaupunginoikeuteen, joka
Suomen ulkoministeriön mu-
kaan on kuitenkin yleensä vah-
vistanut alemman oikeusasteen
tekemän päätöksen.

Oikeuden päätöksen mukaan
suomalaismies pahoinpiteli
marraskuussa hotellissa ker-
rosäilyvistäjän ja teki vastarin-
taa häntä pidättämään tulille
milleille. Mies jatkoi riehu-

mistaan vielä miliisin virka-
huoneessa.

Keski-Suomesta kotoisin o-
leva 34-vuotias mies oli Len-
ingradissa tavallisella turis-
timatalla.

Irenäisyyspäivänä Leni-
gradissa kadonnutta seinäjoke-
laista 22-vuotiaasta Jyrki Mä-
kelä ei ulkoministeriön mu-
kaan ole vielääkään löydetty. Hä-
nen etsintänsä jatkuvat edel-
leen. Eteläpohjalainen seura-
matalla Leningradissa ollut
metsäteknikko katosi 6. joulu-
kuuta, jolloin muut seurueen
jäsenet näkivät hänet viimeksi
Neva-ravintolassa.

SUOMEN SUURLÄHETYSTÖ

Washington, D. C., 17. 1. 1985

Amerikansuomalaisilla lehdistöllä on pitkä ja vaiherikas his-
toria, kaikkiaan ovat amerikansuomalaiset perustaneet pit-
kästi yli kolmesataa lehtiyhtytystä. Monet lehdet ovat jää-
neet lyhytaikaisiksi. Mutta amerikansuomalaisten yhteiskun-
nallisuus ja sivistyksellisyys toiminnassa näillä lehdistöllä
on ollut ja on hyvin tärkeä tehtävä.

Vain muutama amerikansuomalainen lehti jatkaa toimin-
taansa. Näiden joukossa on nyt kunnioitettava 80 vuoden
iän saavuttanut Raivaaja.

Pitkin historiansa aikana Raivaaja on keskeisesti vaikut-
tanut amerikansuomalaisten poliittiseen toimellaisuuteen, e-
distänyt heidän sivistyksellisiä harrastuksiaan ja välittänyt
tietoa kotimaasta Suomesta.

Raivaaja vietää merkkipäiväänsä aikana, jolloin on monia
merkkejä amerikansuomalaisten toiminnan elpymisestä ja uu-
desta kukoistuksesta. Haluan onnitella Raivaajaa ja toivon,
että se menestyksellisesti jatkaa työtään amerikansuoma-
laisten tärkeänä yhdyssiteenä sekä tiedonvälittäjänä Suomen
ja amerikansuomalaisten kesken.

Richard Müller
Suurlähettiläs

U S P S 454580

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905

Published by RAIVAAJA PUBLISHING CO
Weekly on Thursday except when Holiday falls on
Thursday, then on Wednesday
147 Elm St. - P. O. Box 600
Fitchburg, Ma. 01120
Phone (617) 343-3822

Second Class Postage paid at Fitchburg, Mass.

TOIMITTAJA J. N. Ratila

Tilauksia Yhdysvalloissa ja Kanadassa
Vuosikerta \$20.00 - Puoli vuotta \$13.00 - Kolme kk. \$9.00
Suomen: Vuosikerta \$24.00 - 6 kk. \$17.00
Single copies 35c

Merkkipäivänä

Tänään on kulunut täsmälleen 80 vuotta siitä, kun Raivaajan ensimmäinen numero ilmestyi. Tilaisuuden kunniaksi olemme julkaisseet tämän erikoisnumeron antaaksemme siten lukijoillemme mahdollisuuden katsahtaa Raivaajan menneisyyteen ja historiaan. Useat lehtemme entisistä toimittajista ja uskollisista, monivuotisista kirjeenvaihtajista kuvaavat omin sanoin kokemuksistaan ja toimistaan.

Kukapa olisi uskonut, että seurauksena siitä epävarmasta ja "hullusta yrityksestä" kuten lehtemme ensimmäinen toimittaja Taavi Tainio kuvasi yritystä, syntyiikin näin sinnikäs ja sisukas suomalainen.

Vaikka alkuvaikeudet olivatkin suunnattomat, Raivaaja ja sen kannatusjoukko pitivät pintansa ja lehti sai pysyvän jalansijan niin fitchburgilaisten kuin monien muidenkin amerikansuomalaisten keskuudessa. Lukijamäärä kasvoi pikku hiljaa. Raivaaja onkin ainoa näistä Amerikassa ilmestyvistä suomalaista sanomalehdistä, mikä kykeni ilmestymään päivälehtenä 50 vuotta.

Raivaaja perustettiin, koska sitä tarvittiin. Alkuaikoina lehti oli suomalaisen työväenliikkeen äänenkanta. Se opasti lukijoitaan ymmärtämään demokratian periaatteita ja ohjeita. Lehti toimi myös tärkeänä yhdyssiteenä entiseen kotimaahan ja välitti sekä poliittisia että kulttuurillisia uutisia.

Aikojen muuttuessa muuttui Raivaajakin. Poliittinen sanoma ei nykyisellään varmaankaan ole yhtä voimakas kuin noina alkuvuosina. Raivaaja taistelee edelleenkin edistykseen, ihmisoikeuksiin ja tasavertaisuuslakien puolesta ja vastustaa kaikenlaista sortoa.

Nykyisellään Raivaaja on kaikkien amerikansuomalaisten lehti. Se toimii edelleenkin yhdyssiteenä entiseen kotimaahan - monien lukijoiden kohdalla on kylläkin kysymys esi-isien maasta, koska monet ovat toisen, kolmannen ja jopa neljännenkin sukupolven edustajia - välittäen tietoja ja uutisia, joista ei juuri kirjoitella tavallisissa amerikkalaisissa sanomalehdissä. Lisäksi lehtemme välittää myös amerikansuomalaisia koskevia uutisia, samoin tietoja heidän monista seuroista ja järjestöistä.

Raivaaja on "haudattu" jo monia vuosikymmeniä (jopa ennen Raivaajan nykyisten toimittajien syntymävuosiakin), mutta lehti on pitänyt pintansa ja on jaksanut ilmestyä vuodesta toiseen. Tästä "hautauksesta" on nyt luovuttu täysin. Raivaaja on päättänyt katsoa tulevaisuuteen ja kirjoittaa suomenkielisiä uutisia ja etnisistä uutisia englanniksi, niin kauan kuin lukijoita ja innostusta riittää.

Siitä, että Raivaajaa on voitu julkaista nä-mä 80 vuotta, saamme kiittää asiamiehiämme ja kirjeenvaihtajiamme. Tähän kiitettävien ryhmään kuuluvat myös uskolliset lukijamme ja ilmoittajamme sekä ne lukijat henkilöt, jotka ovat kuuluneet Raivaajan henkilökuntaan tämän pitkän ta-paleen aikana. Ilman teitä emme voisi nyt viettää 80-vuotispäiväämme!

Suomen uutisia

POHJOISMAINEN PALKINTO ANTTI TUURILLE

Kirjailija Antti Tuuri

Viimeksi suomalainen kirjailija sai palkinnon vuonna 1977, jolloin sen sai Bo Carpelan.

Suomea palkintolautakunnassa edusti professori Irmeli Niemi ja toimittaja Ingmar Svedberg. Palkintolautakunta oli koolla Oslolla. Palkinto luovutetaan Reykjavíkissa maaliskuussa Pohjoismaiden neuvoston istunnon yhteydessä.

Väinö Linna halvaantui

Tuntemattoman sotilaan ja Täällä Pohjantähden alla kirjasarjan kirjoittaja Väinö Linna, 64, kärsii osittaisesta halvaantumisesta.

Joulukuussa kirjailijalle tehdyn ohitusleikkauksen jälkeen kaikki näytti onnistuneen hyvin, kunnes vuoden vaihteessa hän sai halvauskohtauksen.

Veritulppa aivoissa aiheutti osittaisen halvauksen, mutta nyt tuntuu jo varsin toiveikkaalta, että Linna toipuu vähitellen.

Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinto on suuruudeltaan 75,000 Tanskan kruunua eli noin 7500 dollaria. Tällä kertaa ehdokkaita oli yhteensä 12 joista viisi runokoe-lomaa.

Raivaajan perustajat ja rakentajat

TAAVI TAINIO, päätoimittaja 1905-1906

Kahdeksankymmentä vuotta on kulunut siitä kun Raivaajan ensimmäinen numero ilmestyi tammikuun 31, 1905. Lehtemme ensimmäinen toimittaja Taavi Tainio, sanoi, että Raivaajan perustaminen oli "hullu yritys". Olihan Fitchburgissa jo suomalainen sanomalehti "Pohjan Tähti", jonka omisti rikas Alex Heisson ja lehdeillä oli kohtalainen levikki ja kannatus.

Miksi oli tarpeellista perustaa toinen lehti? Eikö Pohjan Tähti kyennyt palvelemaan Fitchburgin ja lähiympäristön suomalaisia?

Siksi että siirtolaispolvessa oli suuri innostus työväenliik-keeseen. Pohjan Tähti antoi jonkun verran tilaa lehdeissä työväenliikkeelle. Heisson piti sitä hyvänä "businessinä" saadakseen lukijoita. Mutta kun Pohjan Tähden tuli toimittajaksi Taavi Tainio, joka jo Suomessa oli ollut työväenliik-keessä mukana, niin hän antoi paljon tilaa työväen seuroille ja toimituspöydällä oli myöskin mielisiä kirjoituksia. Tämä suututti Heissonia. Tainio oli mennyt liian pitkälle ja niin Tainiolle annettiin potkut. Heisson sanoi myöhemmin Tainiolle, että hän teki kaksi pa-haa erehdystä: "Ensimmäinen oli että otin sinut toimittajaksi ja toinen että erotin sinut."

Tainion saatua potkut ja Pohjan Tähden palstojen sul-keminen työväenliikkeelle ai-heutti Raivaajan perustami-sen.

Pohjan Tähden rinnalla Raivaaja sai lujasti taistella hen-gestänsä. Alkuvuosina se kam-p-

Jutustelua

TAMMIKUUN ÄÄNI

TAMMIKUUN tuulella on sa-ta erilaista ääntä. Se mylvi-i, huutaa, kirkuu, kuiskaa. Se re-pii ja raastaa ja pimentää yh-dellä humauksella tuhansia koteja. Kuulet sen huojuttavan lehdettömä koivuja, humisevan männikköä. Jonakin ilana kuulet sen ujelluksen savupii-pussa ja näet liekin tanssi-van takassa. Leutona päivänä jossa sin suojaisessa paikassa laulet olevasi jo huhtikuussa, niin lempeä on tuulen hipaisu. Mutta tavallisesti se vaanii yön pimeydessä ja sen mumina kantautuu jäsästä ja lumesta ja syvästi jäätynästä lamasta.

Joskus tuntuu kuin tammikuun tuuli olisi kotoisin ulkoavaruuden hyisten syvyyksien etäis-simmästä tähtisestä. Usein täl-lainen tunne syntyy aamun-koiton puolihämärässä, joka ei ole päivää eikä yötä. Silloin se on salaperäinen voima, joka tuskin aavistettavana liik-kuu nurkissa ja värisyttää pui-den oksia mutta joka halutes-saan voisi estää päivän val-kenemasta. Kuuntelet sitä, ta-juat sen läsnäolon ja odotat sen iskua. Sitten idän taivas kirkastuu, ja tiedät tuulen tyn-tyneen, vaikka tähdet, joista se tuli, himmenevät.

NAINEN toiselle: "Kukkaros-sani on lokero, jota sanon Bernadan kolmioksi. Siihen tippuu esineitä muista loka-roista, ja sitten ne katoavat."

LÄÄKÄRI potilaalle: "Tei-dän on todella lopetettava ryyp-pääminen. Verinäytteenne haihtu-i, ennen kuin ehdin viedä sen laboratorioon tutkittavaksi".

KERJÄLÄINEN hyvinpukeu-tuneelle liikemiehelle: "Kysye-sä on vain kerätä-avustus. Tei-tä ei tulla myöhemmin vaiva-maan puhelimitse, minne ei joudu millekään postiluukul-le..."

VAIMO herätyskellon soi-dessa: "Kahvi on valmista. Se on keitton kaapissa olevassa pannussa".

ELÄKÖN VAPAAUS

Kaksi elinkautisvankia kes-kusteli avioliitosta.

-Ootko sä aviossa?

-En oo, Annan etuisijan va-paudella.

paali alituksessa rahan puut-teessa. Henkilökunnalle ei u-sein ollut rahaa tilipäivänä. Mutta silti lehti ilmestyi sillä innostus oli korkea joten kes-tettiin ensimmäiset vaikeat raivausvuodet jolloin rahan puutteen lisäksi Pohjan Tähti harjoitti ankaraa sortaa uutta kilpailijaa vastaan.

Mutta Raivaajan kannatta-jajoukko kasvoi sikäli kuin työväenliikkeet eri paikkakun-nilla kasvoivat. Se muutettiin viikkolehdestä kolmipäiväi-seksi.

Liikkeenhoitajat vaihtuivat näinä laiholna alkuvuosina u-sein, kunnes v. 1911 saatiin nuori kykenevä ja innostunut John Suominen liikkeenhoitajaksi.

FRANS J. SYRJÄLÄ, päätoi-mittaja 1907-1909 - 1911-1931

Suominen loi lujan taloudelli-sen pohjan Raivaajalle, sel-laisen jonka vertaista tuskin on ollut millään muulla Amerikan suomalaisella lehdeillä.

Kun Suominen tuli liikkeen-hoitajaksi, hänelle näytettiin kassakaappi ja sanottiin "ei siellä rahaa pidetä kun ei sitä ole, mutta siellä pidetään van-hoja kenkiä." Mutta pian ti-lanne muuttui, lehden levikki kasvoi, se sai kannatusta ja rahaa alkoi tulla. Pian tuli rahaa niin paljon ettei voi-tu kaikkea käyttää ja siitä syn-tyi Työläisten Luottoyhdistys.

V. 1911 toukokuussa Rai-vaaja alkoi ilmestymään päi-välehtenä komeassa omassa rakennuksessa 48 Wallace A-venue, postikonttorin naapu-rina. Amerikkalaiset kaupun-gissa olivat hämmästyneitä kun saivat tietää että "Russlan Finns", kuten suomalaisia si-lloin kutsuttiin, olivat ostaneet yhden komeimmista rakennuk-sista kaupungissa. Fitchburg-iin liikemiehet olivat raken-taneet talon v. 1895 hienoksi urheiluklubiksi.

Muutettuaan uuteen toimita-loon, ostettiin ratsiapainokone, latomo- ja painokoneita ja muuta kalustoa. Lehden lisäksi kustannettiin ja painettiin kir-joja ja muita painotuotteita.

Kautta vuosien Raivaaja on suorittanut tärkeää kasvatus- ja valistusryötä lukijoiressa keskuudessa, jotka suurelta o-saltaan olivat saaneet hyvin vähän koulutusta.

Raivaajan tärkein työ Ameri-kan suomalaisessa työväenliik-keessä oli kouluttaa lukijoita ymmärtämään kansanvaltaisen sosiaalidemokratian ohjelmaa ja periaatteita. Monessa tär-keisessä suuntaisteluissa Rai-vaajan ottama selvä ja luja kan-ta on ollut ratkaisevana teki-jänä.

Perustamisesta asti Rai-vaaja on tarkasti seurannut Suomen tapahtumia ja useam-man kerran on ollut apuna, jopa suurelta osin, maalle jor-ta suomalaiset esiraivaajat lähtivät Amerikkaan. Toisen-kin kerran Raivaaja ja sen toi-mittajat ovat joutuneet teke-mään selkoa suurelle ameri-kalaiselle yleisölle Suomen ta-pahtumien kulusta ja niitten merkityksestä.

Suomen ikävän sisällissodan jälkeen Raivaaja puolestaan oli vaikuttamassa siihen että maa-ilman johtavien mielten vai-tutuksesta hävinneiden kidutus-vankileireissä saatiin lopet-etu. Lehdeissämme tehtiin sel-koa kauheasta tilanteesta ja annettiin julkisuutta ameri-kalaisille tietolähteille.

Se että välit Amerikan suo-malaisten ja Suomen välillä muuttuivat 30-luvun loppu-puolella läheisimmiksi johtui Raivaajan vaikutuksesta. Si-lloin asti Suomen edustus Wash-ingtonissa ei kiinnittänyt lai-sinkaan huomiota Amerikan suomalaisiin, paitsi joihinkin yksityisiin "prominentteihin". Suomen hallituksen edustajan v. 1938, kysyessä Raivaajan toimittajalta mitä työtään Suo-men edustuksesta Washington-issa, kysymyksen vastattiin kysymyksellä: "Onko Suomella todellakin edustaja Washing-tonissa?" Suomen hallituksen edustaja otti tämän huomioon ja Suomi lähetti Hjalmar Pro-copen Washingtoniin. Proce-pen työkseen läheisten suhteit-sen sitomisen Amerikan suo-malaisiin. Sillä saakka Suomen

JOHN SUOMINEN, liikkeen-hoitaja 1911-1948

edustajat Yhdysvalloissa ovat osoittaneet kunnioitusta suo-malaisille ja heidän perusta-milleen yhdistyksille ja seu-roille.

Ja se on ollut eduksi. Lähes 40 vuotta heidät oli unhoitettu. Siirtolaiset puolestaan eivät olleet erittäin lämpimiä synnyl-maataan kohtaan. Suomen halli-tuksen muuttuessa kantaansa siteet vahvistuivat. Kun Ve-näjä marraskuussa 1939 hyök-käsi Suomeen, amerikansuo-malaiset nousivat suureen a-vustustyöhön, joka on loistava luku meidän historiassamme.

Raivaaja oli täydellisesti mukana Suomen avustustyössä. Sen palstat, etusivu, toimitus ja paikkakuntakirjeet olivat täydellisesti Suomen avustuk-sen asialla. Henkilökunnasta moni oli mukana avustustyös-sä. Erikoisesti tässä voidaan kiittää edesmenneitä Oskari Tokoita ja Henry Purasta. Työ jota Amerikkansuomalaiset tekivät oli todella suurenmoi-sia. Raivaaja suoritti tässä o-sansa josta sille on annettava tunnustus.

Toisen maailmansodan ai-kana, kun Suomi joutui vaike-aan asemaan hävittyään sodan Neuvostoliitolle, monet ame-rikkalaiset todella uskoivat, et-tä Suomi oli jäänyt rautaverkon taakse. Raivaaja suoritti silloin tärkeän työn selostamalla Suo-men tilannetta. Siinä mielessä autettiin professori Wuorisen kirjan julkaisemista englannin-kielisenä.

Amerikkansuomalaiset ovat kunnostautuneet osuustoimita-alalla. Erikoisesti lehden kotikaupungissa jossa on menestyskelliset osuustoimita-liikkeet, United Co-operative Society of Fitchburg, Workers' Credit Union ja United Co-op-erative Farmers, Inc. Nämä liikkeet tuovat kautta maamme mainetta kaupungille menes-tyksellisten osuusliikkeitten korina.

Näiden liikkeiden perusta-misessa ja niiden kehitykses-sä voidaan Raivaajalle antaa suuri tunnustus. Sen yhteis-kunnallinen näkökanta on kou-luttanut lukijoitaan omaksu-maan osuusliikkeen aatteen liikkeet Fitchburgissa, May-nardissa ja monilla muilla paikkakunnilla. Liikkeet tarvitsi-vat perustamisessa sen alku-vuosina Raivaajaa tukemaan y-ritystä. Raivaajan palstat o-ivat aina olleet avoimena osuus-toiminnalle.

Siihen aikaan kun Raivaaja syntyi, suomalaisissa keskuksissa painostettiin suomalai-sia pysymään erossa maan työväen ja sosialistisista liik-keistä. Sanottiin että ne ovat vaarallisia, joitten kanssa kun-non suomalaisen ei pitäisi olla missään tekemisissä. Raivaaja joka avoimesti kannatti yhteyttä amerikkalaisen työväen liik-keen kanssa tuomittiin vaaral-liseksi punaiseksi lehdeksi. E-räs lehtemme vihollinen sanoi ettei hän uskaltaisi koskea Rai-vaajaa käsiillään jos se jotenkin tulisi hänen kotiinsa vaan kan-taisi sen tikun nokassa uuniin.

Raivaaja on antanut jatkavas-ti tukeaan työväelle sen tais-tellessa parempien elinolojen puolesta. Se on taistellut 8-tun-tisen työpäivän, 40-tunnin työ-viikon, työväen suojelulakien ja työmaaturvallisuuden, nais-ten äänioikeuden, työttömyys-vakuutuksen ja vanhuuseläk-keiden puolesta. Mainitaksem-me vain muutamia.

Kuuluisa amerikkalainen Benjamin Franklin kerran sanoi "Sanomalehti on köyhän yllöpiisto." Sitä Raivaaja to-della on ollut amerikansuo-malaisille, jotka suurelta o-salta olivat saaneet hyvin vä-hän, jos lainkaan, koulutusta. Raivaajan palstoilta he ovat seuranneet maailman tapahtu-mia, toimitus- ja erikoisartik-kelleista saaneet tietoa yhteis-kunnallisista, taloudellisista, poliittisista ja kulttuurikysy-myksistä ja tietysti voineet seurata Suomen ja ameri-kan-suomalaisten tapahtumia ja toimintaa.

Myöskin on muistettava se tärkeä työ jota on suoritettu siirtolaisten mukautumisessa uuteen kotimaahansa. Raivaajalla on ollut tässäkin tärkeä rooli.

Lahjoituksia Raivaajalle!

TUKEMISRAHASTO NYT: \$772.00

Vaimonsa Aino Wataasen (kuoli tammik. 15 p., 1985) muistolle lahjoittaa John "Juna-Jussi" Watanen, Laurens, N.Y. . . . \$15.00

Iris Wilson-Richin, Sylvia Burnapin ja Elna Edwardsin (he olivat New Eng-land Finnish American Bicentennial Committeeen jäseniä ja kuolivat ennen kuin komitean työ oli saatu loppuun) muistolle lahjoittaa New England Fin-nish American Bicentennial Committee . . . \$24.00

Elna Edwardsin muistolle lahjoittavat Bertha ja Ed Hagelberg, Grass Valley, CA. . . . \$10.00

Ivar Aijälän muistolle lahjoittavat Mildred ja Armas Heino, Lunenburg, MA. . . \$10.00

Ida Hillin (kuoli alkussa 1984 Barre, Vt.) muistolle lahjoittavat Helen ja Ralph Kirkman, Concord, NH . . . \$10.00

Raivaajan 80-vuotispäivälle Bertha ja Ed Hagelberg, Grass Valley, CA . . \$25.00

Hilja ja Victor Salminen, Hubbardston, MA . . \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

Raivaaja ja sen nykyinen henkilökunta

Jonathan Ratila

Marita Cauthen

Eira Perko

Terttu Isokungas

Hely Rantala

Leena Kokk

Ellen Hill

Raivaajan konttori

Suomen uutisia

Teräsvienti Yhdysvaltoihin ei supistu

Suomen teräsvienti Yhdys-valtoihin jatkuu nykyisessä laa-judessaan. Tasavallan presi-denti valtuutti tammikuun 18 p:nä Suomen Yhdysvalloissa o-levan suurlähettilään Richard Mullerin allekirjoittamaan Suo-men teräsvientiä Yhdysvaltoi-hin koskevan järjestelyn.

Sopimuksen yksityiskohtia ei julkistettu, ja asia käsiteltiin valtionauvostossa salaisena. Neuvottelut teräsjärjestelyistä päättyivät Washingtonissa vii-me viikolla.

Raha aarre löytyi housuista Tampereella

Viime vuonna kuolleen tam-perelaisen 77-vuotiaan mie-hen - asunnosta löytyi 80,500 markan (dollareissa yli 13,000) rahasumma, kun uudet vuokra-laiset siivosivat taloilla asun-toa.

Rahat keksi tamperelainen yksinhuoltaja. Ne olivat pillo-tettu vanhojen housujen sisä-puolelle ommeltuun taskuun. Housut olivat kaatopaikalle me-neviksi lajiteltujen tavaroiden joukossa.

Uudistakaa Raivaajan tilauksenne!

TERVEHDYS RAIVAAJA-LEHDEN
80-VUOTISJUHLANUMEROON

Suomen pääkonsulinvirasto onnittelee Raivaaja-lehteä sen 80-vuotismarkkipäivänä ja lähettää lehden toimitukselle ja lukijakunnalle parhaat onnentoivotuksensa.

Raivaaja on tehnyt merkittävän päivätyön eräänä johtavista amerikansuomalaisista sanomalehdistä mottona "Politiittisen ja taloudellisen kansanvallan puolesta". Luotteen mottoonsa Raivaaja-lehden pyrkimyksenä on ollut toteuttaa niitä ihanteita, jotka läheisesti koskettavat työväestön aseman parantamista. Kun katsomme ajassa taaksepäin, näemme, että Raivaajan jo 80 vuotta sitten omalle toiminnalleen asettamat päämäärät ovat monessa kohden toteutuneet todistaen siten, että Raivaaja-lehden työ on ollut edistyskeuhkua ja tärkeää. Samalla lehti on ylläpitänyt läheistä sietä Suomeen.

Raivaaja on kokenut sen minkä muutkin etniset lehdet: pienentyneen tilaajakannan ja taloudellisen ahdingon. Kuitenkin viime vuosien aikana se on saanut uusia lukijoita toisen ja kolmannen polven amerikansuomalaisten parista. Tämä on seurausta lehden pitkistä historiasta sekä siitä selkeästä ja johdonmukaisesta sanomalehtityöstä, jota Raivaaja on tehnyt suomalaisen kulttuurin ja Suomen kielen säilyttäjänä ja edistäjänä Pohjois-Amerikassa.

Pääkonsulinvirasto toivottaa Raivaaja-lehdelle jatkuvaa menestystä sen arvokkaassa työssä.

Suomen Pääkonsulinvirasto

Erik Heinrichs

Erik Heinrichs
Pääkonsuli

The Commonwealth of Massachusetts

On behalf of the Commonwealth of Massachusetts, it is my great pleasure to extend to Raivaaja warm congratulations on the occasion of your eightieth anniversary.

As the son of Greek immigrants I am particularly appreciative of the important role a newspaper like Raivaaja plays not only in the lives of new arrivals to this great country of ours but also in the lives of the children and children's children of these brave people. Your efforts add immeasurably to the richness of our diverse culture, and we are grateful to you.

Pelase accept my very best wishes for a successful future.

Sincerely,
Michael S. Dukakis

Congratulations to Raivaaja on its 80th Birthday! For four fifths of a Century your fine paper has been providing news and information to the many Finnish Immigrants who settled in Northern Worcester County. Just as importantly Raivaaja has recorded a history of the magnificent contribution that Finnish American Citizens have made to American Society. Raivaaja has told the story over and over again of how their strong and lasting influence on the culture of our area, their dedication to conservation and learning, and their ability to live with nature has influenced all of our lives in the Montachusett Region. Of how because the Finns came to this country in search of a better life all of our lives have become richer.

And now, with the inclusion of articles in the English language, Raivaaja has provided a forum in which Americans of Finnish descent can continue to learn about their culture, and Historians throughout the Area can learn first hand about how our Finnish American Community has touched upon and enriched all of our lives in so many ways.

Thank you, Raivaaja, for your fine and lasting contribution to our Region.

Yours very truly,

Mary L. Padula
Mary L. Padula
State Senator

Onnea ja menestystä
80-vuotiaalle Raivaajalle!

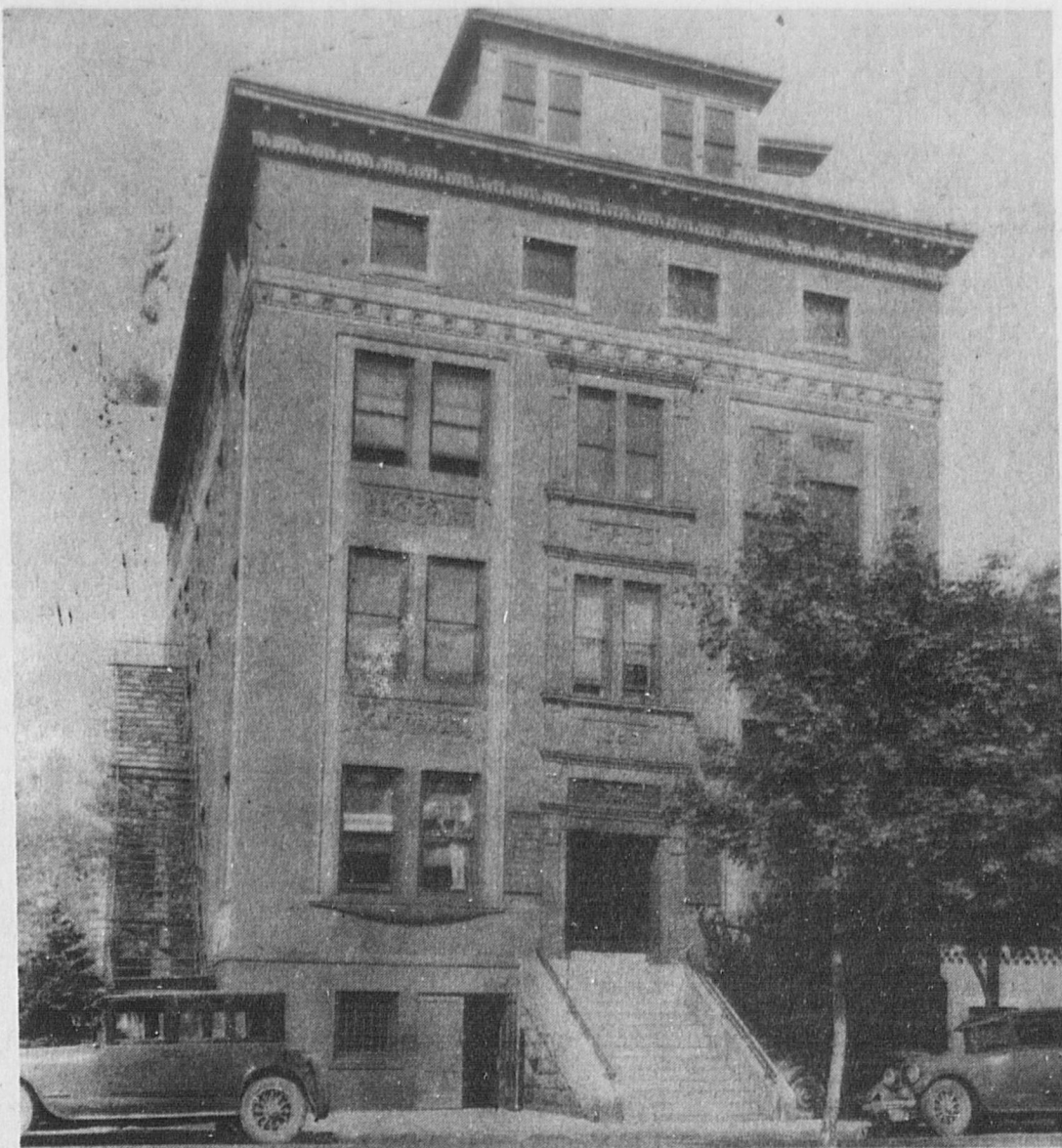
Kiittäen yhteistoiminnasta suomalaisen
kulttuurin ja perinteiden säilyttämiseksi
ja tunnetuksi tekemiseksi

The Finnish Cultural Center of
Fitchburg State College

Fitchburg, Mass

Raivaaja täyttänyt 80 vuotta

Raivaajan koti vuosina 1911 - 1970

36 vuoden varrella

Oli tammikuun 13 päivä, 1948 kun astuin maihin New Yorkissa. Määränpääni oli Fitchburg, Mass., jossa olin syntynyt. Olin ollut täällä vain muutaman päivän kun onnistuin ystäväni avulla saamaan työpaikan, jossa olen muodostui hyvin lyhytaikaiseksi.

Raivaajan silloinen liikkeenhoitaja John Suominen oli kuulutustani ja koska ilmoitusosastolla työskennellyt Taino Välimäki oli liittynyt Yhdysvaltain armeijaan, hieman ennen joulua, oli hänen tilalleen saatava suomenkielinen toinen henkilö. Minulla ei ollut pienintäkään aikomusta jättää uutta työpaikkaani, mutta Suominen tunnusti itsensä jättävänsä ei antanut periksi ja nosti palkkatarjoustakin useampaan otteeseen, joten lopulta annoin periksi. Näin alkoi 36 vuotta kestänyt, melkein yhtäjaksoinen työsuhteeni Raivaajaan.

Alku oli melko hankalaa. Englanninkielentaitoni oli puutteellista, varsinkin kun piti puhelimessa vastaanottaa mm. karkajamynti-ilmoituksia, jossaslaissa sanavarastoni oli aivan nollassa. Avuksi kuitenkin riensi toimittaja Heikki Puranen, aina ystävällinen ja valmis auttamaan. Hän lupasi ottaa vastaan ilmoitukset puhelimessa kunnes pääsen alkuun.

Konttorikalusto oli myös hyvin puutteellista. Kun Suomiselta pyysin omaa mustekynää ja pulloa, katsoi hän minua hyvin ihmetellen. Tähän asti oli tullut toimeen yhdellä kynällä ja mustepullolla ja oltiutava edelleenkin. Konttorissa työskenteli silloin viisi henkilöä ja pulloa lainattiin ja o-dotettiin vuoroa. Olin yli yhdeksän vuotta työskennellyt Kansallis-Osake-Pankissa Tampereella, jossa jokaisella oli omat tarvikkeensa.

Konttorissa niihin aikoihin työskenteli myös hyvä ystäväni Lauri Hallfors, jonka kanssa oli ilo tehdä työtä ja joka myös auttoi uutta tulokasta monella eri tavalla. Muistot Laurista ja Heikistä lämmitävät edelleenkin mieltäni. Eino Toferi, jonka vakuutuslaitostani jätti Raivaajan konttorin viereen, oli myös aina valmis auttamaan ja neuvomaan, olin kysymyksessä Raivaajan tai o-mat yksityisasiat. Hänen puoleensa näytti kääntyvän koko talon henkilökunta.

Miten moni kysykään minulta "Miten uskalsit mennä kuolevaan liikkeeseen työhön? Raivaajan loppua ennustettiin niihin aikoihin enemmän kuin nykyään. Minua ei asia paljoa huolestuttanut, koska olin saanut kahden vuoden virkakaloman pankista, mitään etujani menettämättä, kieltenopiskelua varten. Tarkoitukseni oli palata takaisin Suomeen niin pian kuin olin saanut lippun, maksettua ja uuden lipun hinnan koottua. Toisin kuitenkin kävi kun Raivaaja jatkui sivulla 5

Irma Laine

Sävele Syrjälä tänään

Raivaajan entinen päätoimittaja Sävele Syrjälä iloitsee lehden 80-vuotispäivän johdosta ja toivottaa sitkeyttä tälle arvokkaalle työlle.

Jäätyään eläkkeelle 1980 Syrjälä jätti myös kirjoittamisen. Sanomalehdet yhä kiinnostavat häntä ja suurin osa hänen vapaa-ajastaan kuluu niiden lukemiseen. Ilman niitä hänen päivänsä ei olisi täydellinen.

Joka aamu hän kävisee lehtikioskilla ostamassa Boston Globea ja New Yorkin Timesin. Edestakainen matka on pituudeltaan noin kolmisen mailia eikä reissu olisi täydellinen ilman tavanomaisia kahvilassa poikkeamista.

Viikonloppulla postit aina tuokin paikallisen viikkolehden ja Raivaajan. Syrjälä on erityisesti kiinnostunut Suomen politiikasta ja olosuhteista presidentti Koiviston hallituskaudesta.

Syrjälä on nyt 82-vuotias ja on täysin toipunut keuhkokuumeesta ja leikkauksesta, mikä tehtiin viime vuoden syyskuussa. Hän nauttii elämästään

Sävele Syrjälä

Sydämelliset onnittelut ja
vielä monia ilmestymisvuosia
80 -vuotiaalle Raivaajalle!

Entinen kantopoika
Edwin Kaarela

Congress of the United States
House of Representatives
Washington, D. C. 20515

I would like to extend my warmest congratulations to the staff and readers of the Raivaaja on the occasion of the publications's 80th Anniversary.

This is a very significant milestone and your paper's continued vitality and success is a tribute to the rich cultural diversity that is found in the Massachusetts area and throughout America. It was started to ease the transition of immigrants from Finland to this country and has gone on to an equally important role of linking the new generations of Finnish-Americans with their proud heritage.

With every best wish for your continued success in the years ahead, I am

Sincerely,

Edward P. Boland

Edward P. Boland
Member of Congress

The Commonwealth of Massachusetts

The House of Representatives
Official
Citation

Be it hereby known to all that:
The Massachusetts House of Representatives
hereby offers its sincerest congratulations to:

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY

in recognition of

80 YEAR TRADITION OF PROVIDING NEWS AND INFORMATION ABOUT THEIR CULTURE AND HERITAGE TO AMERICANS OF FINNISH DESCENT

The entire membership extends its very best wishes on this memorable occasion and expresses the hope for continued good fortune.

Given this 21ST day of JANUARY, 1985
at the State House, Boston, Massachusetts

by: *George J. Bourque*
Speaker

Proposed by: *Rep. George J. Bourque*

GEORGE J. BOURQUE
State Representative
Fitchburg, Massachusetts

As former Mayor and current State Representative I congratulate the Raivaaja Publishing Company on its contribution in providing information and news to Americans of Finnish descent over the past 80 years. The information Raivaaja has provided concerning Finnish culture and heritage has brought enjoyment to all who have had the pleasure of reading your fine newspaper.

Best wishes for continued success in bringing the Raivaaja to those of all nationalities in Fitchburg and the surrounding area.

Yours for Good Government

Rep. George J. Bourque
George J. Bourque
State Representative

Parhaimmat Onnittelut
80v.

Täyttävälle
Raivaajalle

Fitchburgin
Suomalaiset
Aseveljet

CONGRATULATIONS

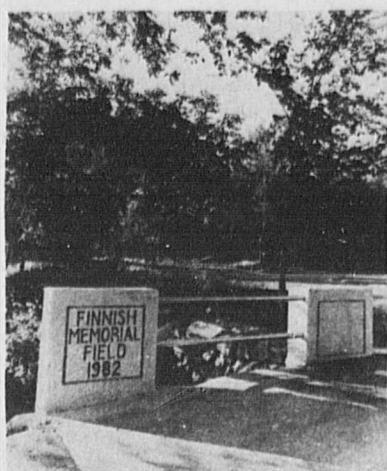
on your
80 years

Of Outstanding Service

Finnish American

Club of Saima

Reipas Field Fund

Thirty years ago--then Raivaaja general manager Henry Puranen and Eino Tofferi proudly survey the 50th anniversary issue on January 31, 1955.

Henry Puranen (1883-1963) worked at Raivaaja for over 40 years, first as book store manager, then editor, and as manager from 1950-60.

Eino Tofferi, a long-time friend of Raivaaja, had his insurance office in the newspaper's building at 48 Wallace Ave. for many years. He is now retired and lives in Fitchburg with his wife Florence.

A paperboy back in the days when Raivaaja was big business

Kiitos

We would like to thank all our advertisers, correspondents, and readers for helping to make this a successful anniversary issue.

THE RAIVAAJA PUB. CO.

CONGRATULATIONS

and best wishes

on your 80th anniversary!

Finnish American League
for Democracy

Port Chester New York

TERVEHDYS JA PARHAIMMAT ONNITTELUT

80 VUOTTA

vapauden soihtua kantanut RAIVAAJA!

AMERIKAN SUOMALAISEN KANSANVALLAN LIITTO
TYÖVÄENYHDISTYS SAIMA

vaaajaan tulipari viikkoa myöhemmin latoja Pentti Laine Porista.

Raivaaja ilmestyi niihin aikoihin kuusi kertaa viikossa. Konttorissa työskenneltiin kahdeksan tuntia päivässä ja lauantaisin neljä. Toimittajia oli viisi, latoja kahdeksan ja painossa useampia. Kantopölkkiä ja postittajia oli myös useita. Elämä Raivaajassa oli vilkasta ja vaihtelevaa.

Vuoden tärkein tapahtuma oli vuosikokous, johon saapui edustajia pitkienkin matkojen takaa, kuten Ohlost, New Jerseystä ja kymmeniltä muilta paikkakunnilta. Useampiakin edustajia suurimmista suomalaiskeskuksista. Kokouksesta muodostui joskus hyvinkin äänekkäs, jännittyneenä odoteltiin mitä konttoria koskevia valituksia oli tehty? Oliko haukuttu kovin? Yleensä arvosteltiin

ankarasti, jos oli syytä, keuhatti ei koskaan. Hyvä työ kuului asiaan.

Vuosien kuluessa lehden ilmestymiskertoja harvennettiin, tehtiin muutoksia off-set-systeemiin, latomo ja paino suljettiin sekä talo myytiin. Tämä oli mieltä masentavaa. Muutettiin osuuskunnan yläkertaan ja sieltä sitten nykyiseen toimipaikkaamme kun osuuskunta sulki ovensa.

Tärkeimpiä tapahtumia viime vuosien aikana oli Raivaajan liikkeenhoitajan ja päätoimittajan, Savelle Syrjälän sairastuminen marraskuun puolivälissä, 1980. Sairausta iski juuri joulukireitten aikaan. Monivuotisen kokemuksen perusteella, sekä konttorissa että toimituksessa, jäi vastuu Raivaajasta ja sen toimituspuolesta minun harteilleni. Lähes kaksi kuukautta kului Syrjälän paluuta odotellessa. Aluksi oletettiin hänen palaavan parin viikon sisällä, mutta tuli takaiskuja ja toipuminen viivästyi. Lehti ilmestyi kaikesta huolimatta säännöllisesti, josta erikoisesti lukijat olivat kiitollisia ja antoivat meidän myös siitä tietää.

Kesäkuussa 1984 jäin pois Raivaajasta. Tuntui aika mukavalta vapautua työn paineista ja erikoisesti kaikesta väsymisestä, jota olin kantaanut Syrjälän sairastumisesta lähtien.

Raivaajan asiat tänä päivänä ovat melko hyvällä pohjalla. Suomi-Seura ry:n ja Suomen Opetusministeriön tuki ulkomaalaislehdille on lisääntynyt. FinnFestien ansiosta suomalaiset lehdet ovat tulleet paremmin tunnetuksi. Mielenkiinto suomalaisin perinteisin ja juurin on lisääntynyt. Sen vuoksi Raivaajassa on lisätty englanninkielistä osastoa. Toivotaan saatavan lisää tilaajia toisen ja kolmannen polven suomalaisista.

Raivaajan ohjekset ovat nykyisin paljon nuoremmissa käsissä. Jonathan Ratila on Raivaajan uusi "isäntä" ja hoitaa englanninkielisen osaston toimittamista. Maria Cauthen, joka on hyvä suomenkielinen, hoitaa suomenkieliset uutiset ja kirjoitukset. He suorittavat hyvän työn melko puutteellisissa olosuhteissa. Heidän apunaan on muutamia uskollisia ja pitkäaikaisia työntekijöitä.

Onnea ja menestystä 80-vuotiaalle Raivaajalle!
Irma Laine

Onnitelkaa ystäväinne ja sukulaisianne Raivaajan välityksellä!

Onnittelemme Raivaajaa

80 -vuotisesta palveluksesta

ja toivotamme onnea

ja menestystä tuleville vuosille

SALON MAJA 38 K.R.
George Marong EVJ

SALOTTAREN TUPA 42 K.N.
Ella O'Hare E

47 Parker St.

MAYNARD, MASS

Congratulations, RAIVAAJA, on your

80th anniversary

ULJAS
KOITTO
TEMPERANCE
SOCIETY

Organized 1890
Quincy, Mass.
Pembroke, Mass.

RAIVAAJALLE ONNITELUMME

saavuttaessaan

80. syntymäpäivänsä!

UCF...The Farmers' Co-op

Visit Your UCF Farm & Garden Center at:

110 River St.
Fitchburg, MA 01420
617-343-4892

1155 Stafford St.
Rochdale, MA 01542
617-753-7587

Rte. 119
Littleton, MA 01460
617-486-3573

Depot St.
Hillsboro, N.H. 03244
603-464-3492

73 Commerce Ave.
Danielson, CT 06239
203-774-9684

Our warmest congratulations on Raivaaja's

80th birthday

FINLANDIA
FOUNDATION INC.

Boston Chapter

287 Commonwealth Ave.

Boston, Mass. 02115

Congratulations Raivaaja

Finnish American
Club

OF RUTLAND
Mass.

Onnittelemme

RAIVAAJAA

80-vuotispäivän johdosta!

Samalla lausumme kiitokset siitä suuriarvoisesta työstä,
jota Raivaaja on tehnyt kansanvaltaisten aatteiden edistäjänä.

FINANCIAL INDEPENDENCE IS POSSIBLE WHEN YOU OWN YOUR HOME.
WE CAN HELP

CHOICE MORTGAGE LOANS

CALL 345-1021 or TOLL FREE (MA) 1-800-252-8755 TODAY!

OFFICERS

Herbert G. Laakso
Chairman of the Board
Robert Gummerus
Vice-Chairman of the Board
A. P. San Clemente
Clerk

John Chiasson
President
Donald F. Moeckel
Vice President/Controller
Barbara Erdmann
Mortgage Officer

HONORARY PRESIDENT

Eino A. Tofferi

HONORARY DIRECTORS

Arno J. Hansas
Savelle Syrjala

BOARD of DIRECTORS

Charles R. Aho
Otto H. Anderson
John Chiasson
Robert Gummerus
Turo L. Hallfors
Weikko Hill

Russell A. Huse
Charles E. Koski
Herbert G. Laakso
Eino E. Niinimäki
Anthony T. Saffa
A.P. San Clemente

Ahti O. Wiita

IT'S A GREAT COMBINATION . .

AN EQUAL OPPORTUNITY LENDER

AND YOU!

WE'RE WORKING JUST FOR YOU!

WORKERS' CREDIT UNION

•815 MAIN ST., FITCHBURG, MA 345-1021
•40 FAIRMOUNT ST., FITCHBURG, MA 343-5810
•313 PLEASANT ST., GARDNER, MA 632-9200
•11 W. MAIN ST., ORANGE, MA 544-2188

Reportteri Impi

Raivaajan ollessa 15 vuoden ikäinen isäni Frank Taimi otti tilausten hoitamisen tehtäväkseen. Eikä kulunut kauaa, kun hän jo pyysikin minua kirjoittamaan kuittipuoletaan.

Siihen aikaan Newport, N. H:n Osasto oli erittäin aktiivinen. Näytelmiä esitettiin usein. Vähän vanhempana esiin-

nyin itsekin monissa. Lähes joka lauantai- ja sunnuntai-ilta oli jonkinlaista toimintaa. Nuorempia varten oli pyhäkoulu.

Samaan aikaan oli paikkakunnalla myös raittiusseura. Erään jutun mukaan seuraan kuului mies, joka aina silloin tällöin jätti seuran ja pakeni jonkin juomaan kotona keitettyä

tai siideriä. Koskaan en saanut tietää, oliko jutussa perää vai oliko se vain huhu.

Kesäisin järjestettiin piknikkejä sunnuntaisin kaupungin ulkopuolella olevassa Wilmarthin puistossa. Kahvia keitettiin itse kyhätyn takkatulen yllä. Kaikki tarpeet piti kantaa jalkaisin.

Noin 1930 Newport Osasto osti kesähuvilan Goshenista. Talossa oli noin tusinan verran makuuhuoneita, iso ruoka-

sali ka kahdella hellalla varustettu keittiö. Lisäksi oli vielä ulkoilma tanssipaviljonki.

Pieni purokin sattui juoksemaan alueen halki. Pian rakennettiin sauna sen rannalle, puro padottiin ja niin syntyi uimapaikka. Nimeksi annettiin Purola.

Kesäkuukausina paikka oli erittäin vilkas. Vieraita saapui aina New Yorkista ja New Jerseyä asti. Lauantai-iltoihin tansittiin ja useana sunnun-

taina järjestivät Osaston naiset päivälliset. Purola myytiin 1940-luvun lopulla.

Itse en asunut täällä pain noina aikoina.

Palaan takaisin tilausasiemiehen työhön. Jota isäni hoiteli 45 vuoden ajan. Vanhuus ja heikentynyt terveys pakotti hänet luopumaan työstä. Isäni kuoli 1963.

Sen jälkeen aloin minä viettää iltiäni kokouksiin, joita pidettiin jäsenten kodeissa. Tilausasiemies Lyyl Mackey jätti virkansa vuoden 1973 vuosikokouksessa. Seuraa jaa ei löytnyt. Niinpä puheenjohtaja Eino Kainu kysyi, suostuuko muut jäsenet tekemään minusta kunniajäsentä. Vastaus oli myönteinen. Sitten hän kysyi, ryhtyisinkö asiamiehiksi. Suostuin, koska halusin kunnioittaa isääni, joka oli hoitanut tilauksia niin monet vuodet.

Samalla liityin myös maksavaksi jäseneksi.

Taitavana puhujana Mr. Kainu sai minut hoitamaan myös tätä reportterin virkaa. Nythän kaa ikä vaivata jo minuakin, mutta koetan pitää pintani.

Virginia (Impi) Warburton
GOSHEN, N.H.

Virginia (Impi) Warburton

Syntymäpäiväonnitteluni Raivaajalle!

Vanhojen Toverien puheenjohtaja
OLAVI LINDBLOM
Helsinki, Suomi

Onnittelut 80-vuotiaalle Raivaajalle!

HUGO L. MÄKINEN

Rockland, Maine;
Worcester, Mass.;
Helsinki, Suomi

FINNISH EMPLOYMENT AGENCY, INC.

ONNITTELEE RAIVAAJA-LEHTÄÄ

80. MERKKIPÄIVÄNÄ

J A

TOIVOO JATKUVAA MENESTYSTÄ!

6562
TEL. 288 - 6563
6564

206 EAST 85th STREET
NEW YORK, N.Y. 10028

The Finnish Aid Society
IMATRA Inc.

congratulates the RAIVA AJA
newspaper

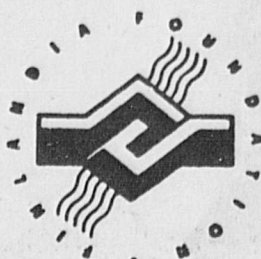
on its 80th anniversary

May you successfully serve the Finnish
Community for years to come.

The Imatra Hall
740-40th St.
Brooklyn, NY 11232

Congratulations on 80 Years!

The
FINLANDIA FOUNDATION
New York Metropolitan Chapter, Inc.

Box 2590, Grand Central Sta., New York, N.Y. 10017

SUPPORT FINNISH-AMERICAN CULTURAL EXCHANGE

New Yorkin Suomalaiset
Naisvoimistelijat

toivottavat

parhainta onnea ja menestystä

80 vuotta täyttävälle
RAIVA AJALLE

Congratulations - Onnentoivotukset
to Raivaaja

FINNISH-AMERICAN
HERITAGE SOCIETY OF MAINE

P.O. Box 128 Norway, Me. 04268

LÄHETÄMME RAIVA AJALLE,

sen johtokunnalle ja toimitukselle kunnioittavat onnittelumme lehden 80-vuotispäivän johdosta. Kiitämme lehteä suomalaisten siirtolaisten ja suomalaisen kulttuurin hyväksi 80 vuoden aikana tehdystä mittavasta työstä. Tervehdimme myös lehden uskollisia tilaajia ja säännöllisiä lukijoita.

Toivotamme lehdelle parhainta menestystä myös matkalla kohti seuraavia merkkipaaluja, 90- ja 100- vuotisjuhlia.

Ulkosuomalaisterveisin talvisesta Helsingistä.

SUOMI-SEURA R.Y.

Osmo Kalliala
Puheenjohtaja

Tauri Aaltio
Toiminnanjohtaja

Muistojen säiliöstä

Silloin kun Raivaaja aloitti olemassa-olonsa 1905, olin 12 vuoden ikäinen poikaviikari. Kun ensikerran tapasimme olin 21-vuotias nuorukainen 1914. Siitä ajasta alkoi seurustelumme, jota on kestänyt tähän päivään asti.

Paljon on virrannut vettä sil-lan alitse siinä ajassa ja pal-jon on tapahtunut muutoksia elämän menoissa ja tavoissa samoin henkilökohtaisia mene-tyksiä ja muutoksia. Mutta ai-na on ollut miehiä ja naisia astumassa pois menneen tilai-le ja toiminta on jatkunut kat-keamatta ja kaikesta päättäen, tulee jatkumaan edelleen-kin.

Raivaajaksi mainittin hän, joka kuokka ja kirves kainalos-sa ja pyssy selässä läksi erä-maahan raivaamaan itselleen ja perheelleen asuintilaa. Teh-tävä ei ollut helppoa, mutta peräänantamattomalla sieulla uurasettiin ja voitettiin.

Niin se reki tämä 80-vuotia-as Raivaajakin. Rankassa, en-nakkoluuloisessa viidakossa sekä aloitti raivaustyönsä ja alkuaikoina siinä tarvittiin si-sua ja uskoa asian eteenpäin viemiseksi. Rahapula oli joka-päiväinen vieras alussa, mut-ta tilaajat ja Osastot riensi-vät apuun. Pidettiin iltamia Rai-vaajan hyväksi ja niin sitä luo-vittiin ohi karien ja elämä jat-kui. Me lukijatkin olimme sil-loin nuoria ja meillä oli sil-loin toimintahaluja ja tarmoa, Iltamien kanssa. Yhteiskun-nallisia parannuksia tarvittiin kipeästi ja me myös annoimme maailman tietää, että niitähän tässä ajetaan takaa. Raivaaja oli tässä työssä silloin perus-teellisesti mukana.

Ed Helander

Sitten tuli pulavuodet 1930 seuduilla ja Amerikassa oli talouselämä aallon pohjassa. Farmit, yksi toisensa jälkeen, myytiin pakkomyynnillä ja näi-käisiä oli kaikkialla. Vanhem-pi polvi muistaa tämän ajan. 1932 valittiin Franklin Delano Roosevelt presidentiksi ja niin alkoi Uusi Jako (New deal). Hän lainasi meidän ohjelmamme, jo-ta me olimme tyrkyttäneet vuo-sikautia yhteiskunnan olojen korjaamiseksi ja meidän täy-tyi alkaa etsiä uusia aatteita ja tehtäviä.

Raivaajan toiminta ja suunta muuttui muuttuneitten olojen mukaisesti, kohdistettiin toi-

monta enemmän sivistystyötä edustavaksi ja alettiin sano-maan hyvää päivää naapureille, jota ei ennen tunnettu kun hän ei ollut meikäkäläisiä. Me kir-jeenvaihtajain sivistyimme ja meidän taisteluhaluimme vei-kyivät uudet mennessään. Sel-laista lauhkeaa toimintahalu-jäi.

Nyt kun tässä muistelee men-nyttä aikaa, niin täytyy todeta, että hukkaan ei ole mennyt uu-rastukset. Niistä on jäänyt kun-nialla mainittava siemen iso-isien ja isoäitien lahjana seu-raaville polville. Säilyttäkää suomenkieli Amerikassa niin kauan kuin mahdollista. Se on arvokas lahja säilytettäväksi,

se on aikoinaan kalliilla hin-nalla lunastettu.

Tähän loppuun lainaamme ranskalaisen filosofin lausun-nan:

"Menneisyys on aina läsnä-oleva. Sen edessä vain on ny-kyisyyden verho, jonka jokin esine tai tuoksu voi hetkessä pyyhkäistä pois näkemisen tei-tilä".

Onnittelumme 80-vuotiaalle 92-vuotiaalta ystävältä.

Ed Helander

Rullaportaiden harhoja

Rullaportaiden luomien op-tisten harhojen takia loukkaan-tuu 60,000 ihmistä joka vuosi, ilmenee Kaliforniassa tehdys-tä tutkimuksesta.

Yleisimmin kompastellaan, kun joko ensimmäinen tai vii-meinen askelma näytetään ole-van lähempänä kuin se todeli-suudessa on.

Ongelmaan on etsitty apua Washingtonissa pidetyssä se-minaarissa. Rullaportaiden käyttäjiä kehoitetaan katsele-maan eteensä toinen silmä um-mistettuna. Eräs valmistaja ai-koo kokeilla kokomustiksi maa-lattuja askelmia.

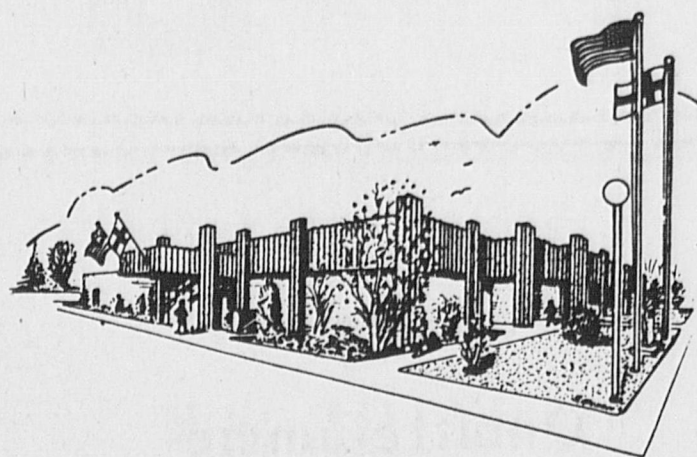
CONGRATULATIONS
RAIVAAJA!

TARMO and HELEN HANNULA

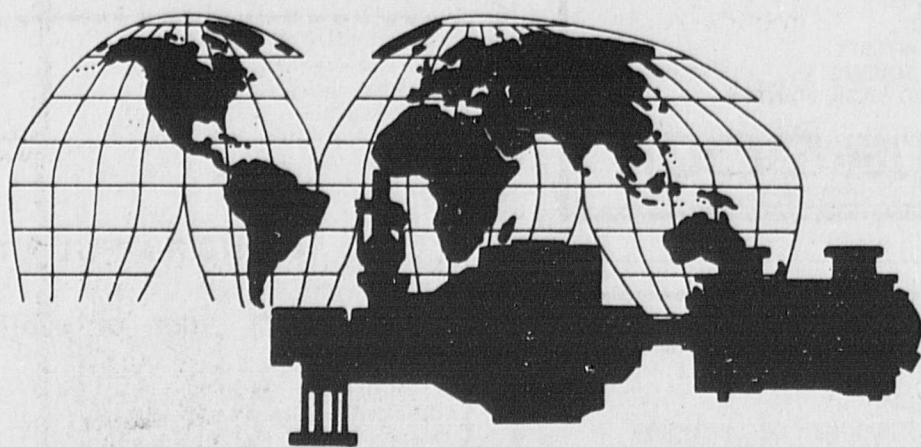
"CONGRATULATIONS ON YOUR
80th ANNIVERSARY.

Best wishes for your continued success."

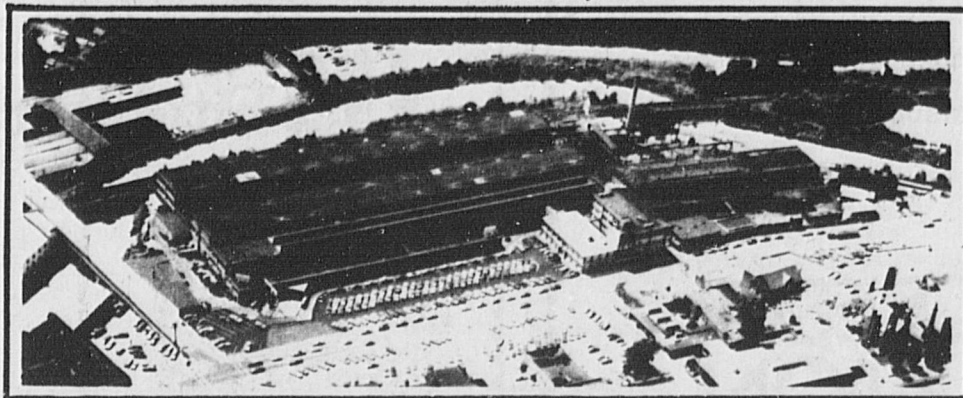

FINNISH CENTER ASSOCIATION
35200 W. Eight Mile Rd. - Farmington Hills, MI 48024

WORLD CLASS LEADER

Mechanical Drive Turbine & Compressor Department
FITCHBURG, MA.

BOULDER DRIVE PLANT

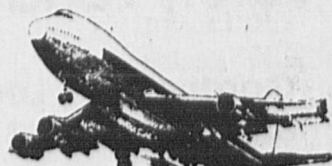
GENERAL ELECTRIC

JATKUVAA ONNEA JA MENESTYSTÄ RAIVA AJALLE 80. VUOSIJUHLAN JOHDOSTA !

HANSLIN TRAVEL SERVICE, INC.

701 Main Street Fitchburg, Ma. 01420
Tel. 343-7453

Eino Niinimäki, presidentti
Robert J. Allain, rahastonhoitaja

HENRY J. LeBLANC INSURANCE AGENCY

Puh. 343-4853 Puh. 342-8902
TÄYDELLINEN VAKUUTUSPALVELU
376 Summer Street
Fitchburg, Massachusetts 01420

Eino Niinimäki, presidentti
Glenn E. Niinimäki, vara-presidentti
Robert J. Allain, rahastonhoitaja

A MEMBER

Lavialaisia lauseenparsiä

"On alku ihana, ko Hesson piikan pellavaa".

"Yltyy vaan ko Varreen polkain sade".

"Tiiä tyy lyhenee ko tiiä tua paranee", sano Vuorenmaa, ko jouluaamuna saarta kiersi. (Oli kirkkoon menossa sumulla).

"Tässä on paja, sano järvenpäästä Maja, jossa heiniästä".

rasvaa tehdään". (Oli meljerin vihkiäiset joskus vuosisadan alussa).

"Yks' ja hyvä kuin Vuorenmaan klimppi".

"Lähtekäämme täältä, sano Välimäki ko saunanparvi puutse".

"Ko näkis, sano Katajisto ko tappeli".

"Jos on piänet ni rasvaa, jos isot ni annan lellua", sanoi Kraatari-Taavetti ko housut teki.

"Puutetta hisäks, sano Kana-Manu ko kukko puuttui".

CONGRATULATIONS

on your

80th BIRTHDAY!

Shawmut
Worcester County Bank

Fitchburg/Leominster

Best Wishes from
Hyland/Rice
OFFICE PRODUCTS, INC.
112 RIVER STREET • VALLEY WEST
FITCHBURG, MASSACHUSETTS 01420

SUPPLIES, INSTANT COPIES, OFFICE DESIGN FOR

- * COMPUTERIZED BUSINESSES
- * INDUSTRY AND COMMERCE
- * MUNICIPALITIES AND AGENCIES
- * CLUBS AND ASSOCIATIONS
- * THE PROFESSIONALS
- * THE HOME OFFICE
- * DRAFTSMEN AND ARTISTS
- * TEACHERS AND STUDENTS
- * BOOKKEEPERS AND ACCOUNTANTS

BEST WISHES ON YOUR

80th

ANNIVERSARY

FITCHBURG GAS AND ELECTRIC LIGHT COMPANY

285 JOHN FITCH HIGHWAY, FITCHBURG, MA 01420 • TELEPHONE (617) 343-6931

CONGRATULATIONS upon the occasion of your

80th year of publication

Fitchburg Savings Bank, FSB

The Federal Savings Bank

Phone 345-1081

780 Main St. Parkhill Plaza John Fitch Plaza Harvard Banking Center Townsend Banking Center
Member FDIC Member Federal Home Loan Bank System

Parhaimmat

Onnittelumme

80. SYNTYMÄPÄIVÄN

JOHDOSTA!

ONNITTELEMME 80-VUOTISPÄIVÄN

JOHDOSTA

ja toivotamme onnea ja menestystä
tulevaisuudessa

CREDIT UNION
FINANCIAL CENTER

255 MAIN STREET

&

PARKHILL PLAZA

FITCHBURG, MA. 01420

343-3725

Fidelity
Co-operative Bank

675 Main Street, Fitchburg • 345-4331

97 Elm Street, Millbury • 865-9536/29 Main Street, Leominster • 537-6366
33 Pleasant Street, Gardner • 632-5591

First Service Bank

ONNITTELEE

RAIVAAJAA

80. VUOSIPÄIVÄN JOHDOSTA!

"At Your Service"

First Service Bank

Connecting All Depts.

15 Monument Sq., Leom. - 534-4943

288 Main St., Fitch. - 342-8741

Branch Office—Searstown, Leom. 537-4377 Branch Office—131 Main St., So. Lanc. 365-6391
Branch Office—1001 Central St., Leom. 534-4943 Branch Office—21 Main St., Lunen. 582-4501
Branch Office—160 Pearl St., Fitch. 345-6191 Branch Office—37 Main St., Sterling 422-8171
Branch Office—222 Main St., Townsend 597-8985

Parhaimmat onnittelumme

ja kaiken hyvän toivotukset

tulevaisuudelle teidän ystäviltänne

FSFNB:ssä

Safety Fund Bank

First Safety Fund National Bank

Fitchburg
343-6406

Gardner
632-1150

Leominster
537-6426

Worcester
791-6271

Member FDIC

Täydellinen pankkipalvelu

ONNEA ja MENESTYSTÄ
80 v. TÄYTTÄVÄLLE RAIVAAJALLE!

BOSK HAUTAUSKOTI

85 Blossom St. Fitchburg, Mass.
Puhelin DI 2-3635

Uruille varustettu kappeli — Yksityinen pysäköintipaikka

Tunnettu suomalaisten keskuudessa hyvästä palvelustaan.
Sisäänkäynti kadun tasolla.

Muistelmia

vuosien takaa

Ensin täällä kotinurkilla. Asetuin tänne Hubbardstonin etelä 30-luvulla. Täällä oli silloin jo useita perheitä, enimmäkseen Worcesteristä. Ostettiin aluksi asuttuja farmeja, jotka sitten kunnostettiin ja suurin osa alkoi kasvattamaan kanoja.

Perustettiin osuustili, johon sai yhtyä ostamalla 5 dollarin osakkeen. Liikkeistä ostettiin rehua vaunulasteittain, ensin Eastern State Springfieldistä ja kun United Co-operative Farmers perustettiin tänne, liityimme siihen ja aloimme ostaa sieltä viljaa.

Kaikkialla oli innostus päällä. Rakennettiin kokouksumiespaikka joka sai nimen Farmers Hall. Siellä pidettiin kokoukset ja tanssittin melkein joka viikko. Sitten perustettiin Osuuskassa ja viikoksi oma pankki, jonka nimeksi tuli Associated Federal Credit Union.

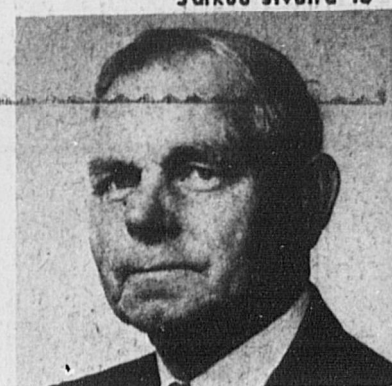
Kaikki meni hyvin kunnes täällä, kuten kaikkialla muuallakin alkoi vanhuus saavuttaa ja toinen toisensa jälkeen siirtyi sinne josta ei ole paluuta. Nyt kun kulkee tuolla "Kalmistuksella" siellä on nimet jäljellä, kaiverrettu kivilaattaan.

Toiminta raukesi vähän kerrallaan. Ensin piti myydä Haallin kun ei ollut toimihenkilöitä. Sitten jouduttiin myymään osuuskassa kannatuksen puutteesta. Pankki on vielä jäljellä ja menee hyvin eteenpäin. Nuorempi polvi on amerikkalaistunut ja heillä on omat tienensä.

Irise olen koettanut viedä Raivaajaa eteenpäin voimieni mukaan toimien useamman vuoden astiamiehenä ja kirjeenvaihtajana.

Kun täytin 91 vuotta en enää uueinut autonajo lupani luonnollisista syistä, jota en voi liikkua kuten ennen. Koetan kuitenkin olla mukana tilaamalla ja lukemalla Raivaajaa.

Muistan vielä kun oli puolueherrat suomalaisten kesken. Muistan kun kokous oli Raivaajan silloisen talon, joka sijaitsee Wallace Avenuelta, yläkerran salissa. Se oli Raivaajajatkua sivulla 15

Victor Salminen

Best wishes to our Finnish readers

FITCHBURG NEWS COMPANY

JAMES R. WEST & BARBARA J. WEST

—SERVING FITCHBURG AREA FOR OVER 76 YEARS—

"HOME DELIVERY OF BOSTON HERALD AND THE BOSTON GLOBE"

345-6063

186 MAIN STREET
FITCHBURG, MA 01420

Ilmiölin yhdymme onnittelemaan 80 vuotta ansiokasta työtä suomalaisten keskuudessa suorittanutta RAIVAAJAA!

PATARI-MARVO OIL CO.

Nopea, luotettava polttoöljypalvelu

Puh. 343-3427

267 Mechanic St. Fitchburg, Mass.

KAUAN ELÄKÖÖN 80-VUOTIAS
RAIVAAJA

CO-OP FUEL OIL CO.

DIVISION OF:

MOHAWK FUEL OIL CO., INC.

853 N. Main St. Leominster, Mass.
Puh. 534-6526 342-7247

Lendell Lockhart, liikkeenjohtaja

With best wishes to RAIVAAJA

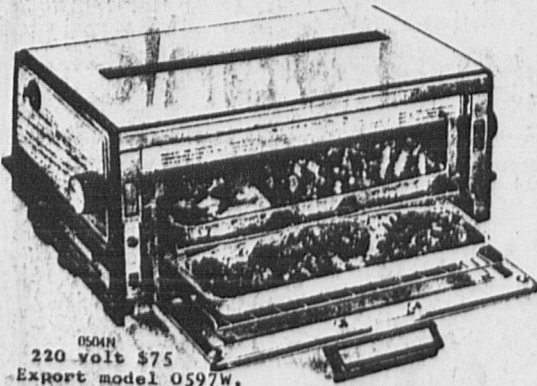
- and the people who make it happen -

K. A. OLKIO CO.

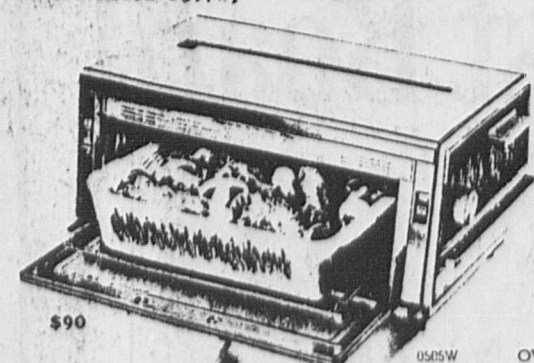
28 SOUTH GAY ST. BALTIMORE, MARYLAND 21202

220 volt Power Tools, Cordless telephones, Communication equipment, Short Wave Radios, Navigation Computers, Texas Instruments Language Translators which can speak Spanish, German, French and English. The latest in Radar Detectors. Write for Catalog.

SCM PROCTOR-SILEX
SCM CORPORATION
We're plugged into America

220 volt 755 Export model 0597W

Export model 0598N, 220 volt 990

Best Presents to take to Finland:

Sale prices:

model 0597W \$60
model 0598N \$75

Prices include home delivery in United States and Canada by U.P.S.

The only counter-top appliance that's a slow-cooker, a pop-up toaster, a full range oven and a broiler. Includes a slow-cook dish and cover, a chrome plated broiler pan, two oven racks and a baking tray. Handsome full-color packaging.

K. A. OLKIO CO.
28 SOUTH GAY STREET
BALTIMORE, MARYLAND 21202, U.S.A.
Telephone: (301) 727-3692

TERVEHDIMME RAIVAAJAA

80 vuosipäivän merkeissä.

EUGENE E. NIEMI INSURANCE AGENCY

135 Main St. Westminster, Mass.
Puhelin: 874-2921

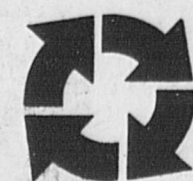
Hoidamme kaikenlaisia vakuutuksia.

ONNITTELUKSE RAIVAAJALLE

saavuttaessa

80.

syntymäpäivänsä!

Micro Tool
Micro Tool Co. Inc., Box 456
Fitchburg, Ma. 01420

PARHAIMMAT ONNITTELUKSE

80-VUOTIAALLE RAIVAAJALLE!

MINI MALL MART

Joseph R. P. ja Phillis Daly, Omistajat

432 Mechanic St. Fitchburg, Mass.
Puh. 342-5452

Suomalaisia leipomotuotteita, juutalaisten limppua ja muita suomalaisten herkkuja. Myös Raivaajia myytävänä.

Action Realty

MLS

Tiedätkö kotinne arvon?

Soittakaa Don Mattsonille
ilmaista markkinointianalyysia varten

188 RIVER ST. — FITCHBURG, MA 01420
OFFICE: 342-9027 HOME: 386-7935

DON MATTSON
PRINCIPAL BROKER
NOTARY

RESIDENTIAL-COMMERCIAL
LAND-RENTALS

CONGRATULATIONS

on your

80th BIRTHDAY!

The Gardner News

Gardner, Mass.

ESTABLISHED AS A WEEKLY IN 1869
PUBLISHED DAILY SINCE 1896
PRINTING RAIVAAJA SINCE 1964

Onnittelumme

Raivaajalle

80. merkkipäivänä

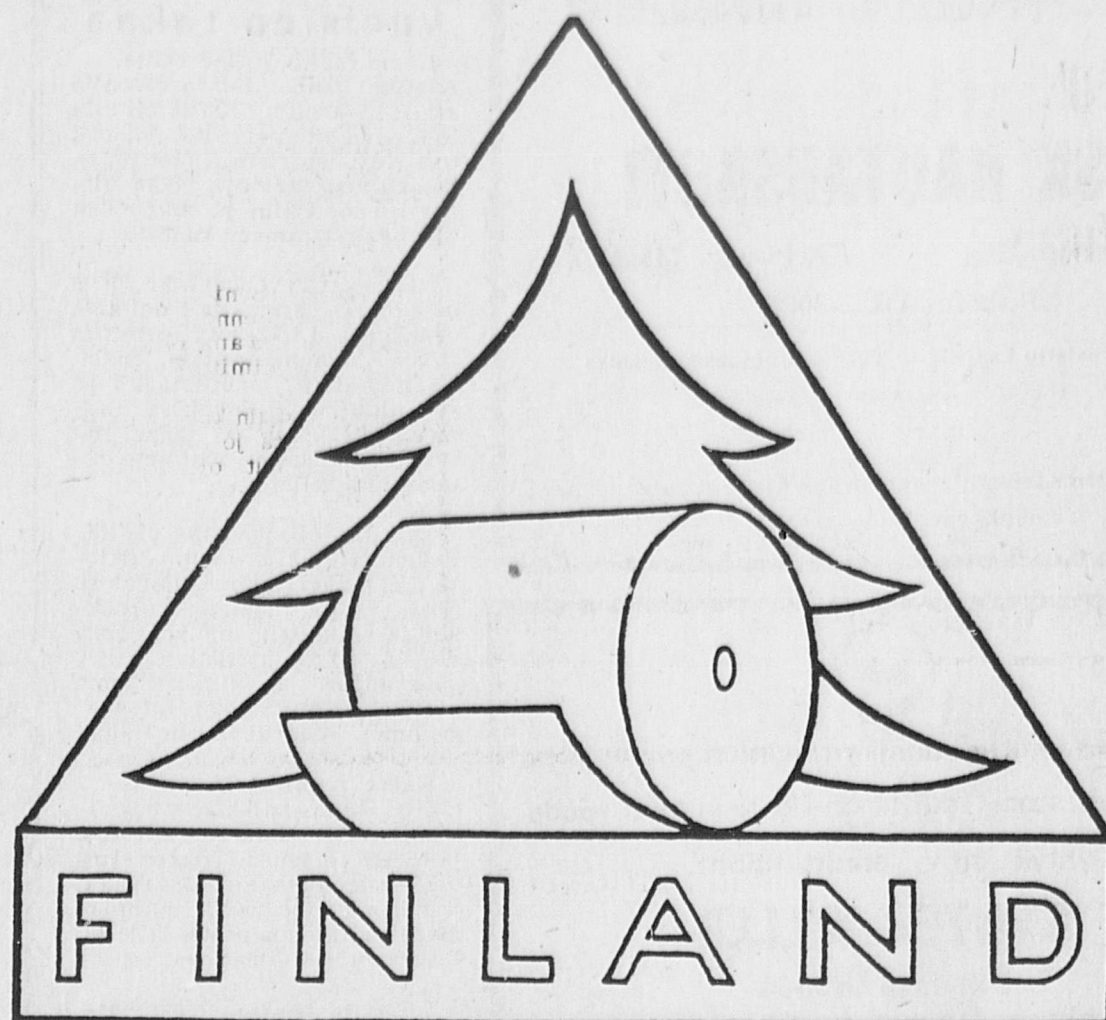
Kalevan Ritarit
Panun Maja 34

Kalevan Naiset
Kantelettaren Tupa 18

Fitchburg, Mass

ONNITTELEMME RAIVAAJAA

**THE MADDEN
CORP.**

9 Rockefeller Plaza New York, N.Y. 10020 (212) 246-9373

Representing

**The Finnish Paper Mills' Association
FINNPAP**

SUOMALAISENA RAKENNUSURAKOITSIJANA MEILLÄ ON ILO JA KUNNIA

SAADA YHTYÄ ONNITTELEMAAN 80-VUOTIASTA RAIVAAJAA!

Raivaaja on suorittanut tärkeää työtä suomalaisten keskuudessa ja on ollut ja on edelleenkin suomalaisten yhdysside.

**SEPPALA & AHO
CONST. CO. INC.**

NEW IPSWICH • NEW HAMPSHIRE

(603) 878-2424

We salute Raivaaja on its 80th Birthday !

Congratulations on reaching this notable milestone. 80 years of publishing and serving your readership and community.

We wish Raivaaja continued success and a future that will lead to a centennial celebration as well.

Finnish

Tourist Board

655 Third Avenue, New York, NY 10017

CONGRATULATIONS ON YOUR
80th ANNIVERSARY

BONNEVILLE'S PHARMACY and Home & Health Care Center

Russell Stover Candies
Heberts Candies
Famous Brand Cosmetics &
Fragrances
Beautiful Card and Gift
Department

Richard N. Harrison - Owner
Tel. 774-9362 774-1982

39 and 49 Westcott Rd. Danielson, Conn. 06239

Sanomalehti on köyhän miehen korkeakoulu

Lempi Ikävalko

Eipä voi sattuvampaa määritelmää kukaan keksyä. Eikä minun tarvitse mennä osoittelemaan itseäni kummempaa.

Niin täydellisesti yllättynyt ja samalla syvästi kiitollinen olen kohtalolleni niistä pitkästä yli kymmennestä vuodesta, jotka sain olla amerikkansuomalaislehtien toimittajatyössä.

Oli ikäänkuin kohtalon oireita siinä, että jo Suomessa ollessani minut oli hyväksytty viimeisenä akateemista pohjaa vaille olevana opiskelijana Yhteiskunnallisen Korkeakoulun sanomalehtilinjalle, prof. Sakarias Cartreinin suosituksesta. Olin silloin kuitenkin niin saliras ja vaikeissa oloissa että en jaksanut yrittääkään.

Muistanpa vielä, mitä hyvä

vetäväni ja arvostavani henkilö, Jack Ujanen, sanoi minulle. Olin ollut lähes kolme vuotta Industrialistin toimittajana Duluthissa, kun Edi Sulkanen pyysi minua Raivaajaan.

Alkaessani en oikeastaan ymmärtänyt lehtityöstä mitään, vaikka olinkin jo Suomessa kirjoittanut silloin rällöin juttuja lehtiin. Industrialistin silloinen päätoimittaja Ivari Vapaa kirjoitti, kun kuuli, että harkitsin avioeroa kolmanteen mieheeni: -Minne alat mennä? Jos voit kirjoittaa kolme lukua päivässä, tule tänne, minä autan loput.

-Eihän kolme lukua konekirjoitusta ollut minulle urakka eikä mikään. Mutta urakkaa oli siinä, että englanninkielen taitoni ei ollut paljonkaan nollan yläpuolella, enkä tiennyt muutenkaan Yhdysvaltojen oloista, vielä vähemmän työväenliikkeestä mitään. En tuntenut fraseologiaa, en mitään. Olen yksi niistä monista pöllöistä, joita Amerikan suomalaislehdistön historiassa on pitkä lista. Työssä on opittu tieto ja taito.

Niin, kun sitten istuin siinä Industrialistin yläkerroksen alimmalla portaalla, tulin sano-neeksi Jack Ujalle: -Tyhmyyttäni minä tähän lehtityöhön jouduin. Jos olisin etukäteen tiennyt mitä toimittajan työ on, en olisi uskaltanut tulla.

-Siis Jack murahti o-malla juorolla, mutta lämpimällä tavallaan: -Niin - kyllä se niin on, että siltä tasolta kun sinä lähdit, yksi tuhannesta vain pärjää. Mutta sinä nyt satuit olemaan se yksi tuhannesta.

-Olen tätä lausahdusta pitänyt kalliina aarteena elämäni muistojen joukossa.

Kymmenen vuotta
Raivaajassa

Raivaajan aikakausi, jota kes-ti pyöreästi ottaen kymmenen vuotta, on toimitustoverien puolelta piirtynyt mieleeni pelk-känä hyvänä aikana. Sulkanen erosi pian päätoimittajan tehtävistä. Hän oli alusta alkaen suhtautunut minuun suopeasti. Jätti kauniin muiston itsestään. Ankarasti taistelleesta työmiehe-stä, joka oli syvimmitään tiedemiehistyyppi.

Sulkaen jälkeen tuli Sävele Syrjälä, jonka kanssa meillä

olikin pitkä, yhteinen työtaival. Henkilökohtaisesti minulla on vain hyviä muistoja Syr-jälästä. Lienen joskus ollut hi-lankin suorapuheinen, mutta riit-tää minulle ei tullut koskaan. Hän oli aina myöhempien ja reilu.

Ilmeellistä on muistella, et-tä koko lehtiurani alakana sain tehdä työtä täysin itsenäi-sesti. Jouduin kyselemään ja miettimään paljon, mutta kos-kaan en jäänyt pahaan pulaan. Aina Tofferia myöten sain hy-vät neuvot tarvittaessa. Ja tarvetta oli usein.

Viimeinen aikani Raivaajas-sa jäi vajaan vuoden pituisek-si. Syrjälän sairastuttua tu-lin hänen tilalleen, mutta koh-talon isku oli, että itse sairas-tuin samaan tautiin, aivo ve-renvuotoon ja keuhkoissa sama juttu. Ja sitä tässä sairastelen.

Oli ikävä jättää Raivaaja ja ne iloiset "alakerran" työt. En usko, mukavampia työtovereita olevankaan.

Paljosta olisin vaille jäänyt, ellen olisi Amerikan suoma-laislehtien toimitustööhön jou-tunut. Sieltä sain kiinnostuksen myöskin matkoihin, joita olen tehnyt vähän jokapuolelle maa-palloa suomalaisittolaisten elämää ja oloja katsellakseni. Olen oppinut kunnioittamaan suomalaisia jotka vaikeissa o-loissa, jokseenkin vähäisen alkupohjan omanneina ovat luo-neet olosuhteisiin katsoen suo-rastaan jättäjäisimäisen omavi-vahteisen kulttuurin.

Kiitokseni teille kaikille!

Lempi Ikävalko

Congratulations on your 80th anniversary

W. W. GRASS, INC. CONCRETE

Rhode Island

Dayville, CT

TO RAIVAAJA - THE PIONEER

Warmest congratulations on your
80th anniversary

FRANK CHAMBERLAND AGENCY

Robert A. Chamberland, Agent

COMPLETE INSURANCE SERVICE

Church St.

Sterling CT 06377

Phone (203) 564-8507

Heartiest congratulations on your

80th anniversary

THE A. D. TRIPP CO.

Puutavaraa - Muuraus- ja Rakennustarvikkeita
Maaleja - Lasia ja PITTSBURGH-maaleja

JEWETT CITY, CONN. 06351

Puh. 376-2533

Our 95th year of service to the area

**We Salute The RAIVAAJA
On Its 80th Birthday**

EDWARD L. BLANCHARD AGENCY, INC.

Insurance

YLEINEN VAKUUTUS- ja KIINTEISTÖLIKE
Blanchard Building

JEWETT CITY CONN. 06351

PUH. 376-9401

Congratulations and best wishes on your

80th anniversary

TILLINGHAST FUNERAL HOMES

Main Street Central Village, Conn. Tel. 564-2147

and

202 Main Street Danielson, Conn. Tel. 774-3284

Best wishes on your 80th anniversary

Kerosene

Fuel Oil

BRODEUR'S OIL SERVICE

No. Main St. Moosup, CT Tel. 564-2789

Happy 80th Anniversary RAIVAAJA!

PAPPY'S FOOD STORE

Trent P. Pappas, Sr., Prop.

Church St. Sterling, CT 06377

Restaurant - Groceries - Meats

Kiitos, Ed Suominen

Lehtemme toimeliai asia-mies on ilman muuta Ed Suo-minen, joka asuu Sterling, Conn:ssa ja toimii palveluo-saston johtajana Quinebaug Valley Comm. Collegessa. Olemme erittäin kiitollisia että Ed ehtii ja jaksaa hoi-taa Raivaajan ilmoitukset kiireisen ansiotyönsä ohe-sa.

CONGRATULATIONS

on your

80th BIRTHDAY!

JEWETT CITY FUNERAL HOME

Thomas D. Leffler

30 North Main Street

Jewett City, Conn.

Tel. 376-4014

CONGRATULATIONS on your 80th

ANNIVERSARY

**THE
BROOKLYN
SAVINGS BANK**

Member - F.D.I.C.

RT. 14, CANTERBURY, CT. 06331
TEL. 546-9441

145 MAIN ST., DANIELSON, CT. 06239
TEL. 774-9648

Pakinaa Floridasta

Antikit kelluvat, ei Atlantin vaan kunnian ja maineen aalloilla.

Jos näette tyttöjä loikoilemassa Lake Worthin rannalla laakeriseppeleitä päässä, niin he ovat niitä Antikkeja. Jotkut "laydyt" ovat nimestä kauhuksaan, joten selitys asiaan. Antikkeja ovat ainostaan ne, jotka joskus ovat kantaneet n. s. naisvoimistelijoiden jäsenkorttia ja pitkin elämän aita-juoksuissa hyppäneet kuudenkymmenen riman yli. Milloin vaan voivat halukkaat yhtyä Antikkeihin, jäsennäkösi on 20 dollaria vuosi.

Olihan niitä sellaisiakin, jotka vähättelivät meidän Liikuntajuhlaa ja miehet veistelivät kun täällä on niin vähän näitä seuroja, niin perustetaan uusi seura ja nimekää: Lantunan Lantut". -Että meille muka sopii lantua nimi! Lantutuhan on kelmeä, mauton ilman höystettä. Kyllä me olemme Antikkeja, sitten kun kaikki tulemmme englanninkielisiksi niin olemme Unique Antiques; siinä sitä hohtoa on!

Haluan vielä mainita kolme nuorempaa voimistelija juhla-ohjelmistossa: Maija Maunula, Sandra Pellinen ja Ulla Saari. Koko kesän he harjoittelivat itsensä esiintymiskuntoon ja ilman heitä ohjelma olisi ollut ontuva. Kymppi teille tytöt! Kyselyihin montako oli: Antikkeja löikelti lavalalla 15 ja nuorempia 10.

Suomen kansa on kekseliäsistä aineista. Nykyisin kaikki pidot ja kekkerit ovat muuttuneet "kokareiksi". Eräs närkästyntä tai kiittollinen naisihminen on nimennyt miehet, jotka tekevät kotityöt Pehmöiksi! Että sillä lailla.

Uusi vuosi on niin tuore, että voi vielä mennä ajassa taaksepäin. Joulu oli ihmeellinen, piti nipistää itseään, että onko tämä joulu - kun on kuuma ilma ja vihreä luono. Olivathan joulunaloja ja suuri puu Lantunassa todistamassa juhlaa.

Tuli monet pikkujoulu käytyä ja tosi on, että karjalaiset ne saavat tunnelman esiin. Karjalainen luonne on äärimmäisyyksien apaja, se tuo kokkeihin iloa sekä surua ja vielä neljänkymmenen vuoden jälkeen karjalainen sielu itkee kadonnutta maata. Kun siihen lisäät lapsuusjoulu, puuron ja kynttelien liekit, niin jo heruu tunnelmaa.

Uusi vuosi otettiin vastaan Turistiklubilla. Siellä oli olkein pussaamis-maratonin, kun jokainen toivottinapureille parempaa Uutta Vuotta, Turistejakin on ilmaantunut mutta ei niin paljon emä-Suomesta kuin ennen. Se meidän kaikkivaltias dollari kun on noteerattu niin korkeaksi, että jokainen kukkarolle ei käy Floridan matka.

Täällä hyrräillään monessa talossa sitä Suomen turistien tuomaa iskelmää - "Miljoona, miljoona, miljoona ruusua"...ja niin edespäin. Kyllä siinä on käyrtä mielikuvaa. Kenen elämässä sitä nyt miljoonittain olisi ruusuja, hyvä jos finni-

miehet ostavat puolisen tusinaa vuodessa.

Ja ne Turistihailin hämmäpäivälliset! Ketterät naiset pujoittelivat keittosäiliöissä ja kun vislaten syöttivät 500 ruokailijaa. Tai ei se nyt aivan vislaten tullut, kaksi päivää tehtiin valmisteluja. Pääviskaali Kalle Nikula ja rahaministeri Antti Niskanen katsoivat korkeuksista, että työ käy ja kävi se. Onni Puskalla oli varmasti tietokone, jonka nappuloista paineli, kun kahvia tuli kalluonittain finnin höpöttäväksi.

Eino Raitimolle pidettiin kaunis muistojuhla karjalaisten toimesta. Ei kai ole tiedossa, että Eino oli ainut maskullini, jolla oli naisvoimistelijoiden jäsenkortti. Noin 35 vuotta sitten hänet korotettiin kunnla-jäseneksi siksi, että hän oli aina valmis auttamaan ohjelmistossa niin köyhinä kuin rikkainakin vuosina laulaen ja lausuen ja korvausta vaatimatta. Me kunnioitimme hänen muistoaan.

Antikit ovat pyörästyneet joulun ja pitojen herkuista ja nyt alkaa kova treenaus, sillä esiintymisiä ilmaantuu. Olisi suotavaa, että jokainen henkisesti, rentaisi keskiviikkoihin Turistihailille, jossa voimisteluopettaja Meri Alhanen antaa pätevää liikutusta.

Olisiko vielä sellaisia "old timers" urheilumiehiä, jotka tietäisivät jotain Paavo Nurmen Amerikan matkoista ja etenkin hänen managerista Hugo Qvistista? Kuvien ja sano-malehtileikkien. Tiedot voi lähettää allekirjoitaneelle -- 424 South B Street, Lake Worth, Fla. 33460 tai suoraan Suomeen: John O. Virtanen, Kuuvuorekatu 1, A 18 SF 20540 Turku 54, Finland. Nurmen matkoista kirjoitetaan kirja. Hertha Odell

Onni Koskinen, Raivaajan pitkäaikainen kirjeenvaihtaja ja asiamies Bogotasta, N.J. vietti vanhuudenpäiväänsä Suomalaisessa Lepokodissa, Lake Worthissa. Hän on 87-vuotias ja hyvässä fyysisessä kunnossa vain hänen näkönsä on heikko. Mr. Koskinen puoliso Lahja Maria Koskinen, joka kuoli useita vuosia sitten, toimi myös Raivaajan asiamiehenä monia vuosia.

Mr. Koskinen usein muistelee niitä aikoja, jolloin vielä New Jerseyäkin oli paljon suomalaisia ja toimintaa heidän keskuudessaan erikoisen vilkkaasti.

Ei päivää mitalitta

SEEFELD, ITÄVALTA - Hiihdon maailmanmestaruuskisat alkoivat tammikuun 18.päivänä Seefeldissä Itävallassa. Suomalaisurheilijat matkasivat paikalle suurin odotuksin, sillä viime talvena pidetyt talviolympialaiset olivat näyttäneet maailmalle heidän kkykysä ja taitonsa.

Suomalaiset vetivät pitkään pääosia hiihdon MM-kisojen avausmatkalla 30 kilometrillä, mutta potin korjasi Ruotsin Gunde Svan. Myös Norjan Ove Aunli tuli vauhdikkaasti maaliin ja niin kilpailua noin 25 kilometriä johtanut Harri Kirvesniemi sai tyytyä kolmanteen henkilökohtaiseen pronssiinsa arvikoissa.

Kilpailu oli monella tavalla yllätyksellinen. Luistelu näytti pääosaa ja eniten tässä hommassa voittivat ne, jotka pystyivät luistelemaan kaksipuolisesti. Vanha vuorovaihto on auttanut taakse jäänyttä elämää.

Päivä myöhemmin Suomi avasi voittonsa hiihdon maailmanmestaruuskisoissa. Voittoja tuli saman tien kaksi: yksin täysin odotettu ja toinen odottamaton.

Miesten 15 kilometrin hiihdon voitti Suomen joukkueen nuorin mieshiittäjä Kari Härkönen, joka johti kilpailua alusta loppuun selvästi.

Toinen voitto tuli mäen joukkuekilpailussa, jossa Suomi oli puolustamassa viime vuoden MM-voittoaan. Kun suomalais-

Kari Härkönellä oli syytä riemuun. Vieressä riemuitsee naisten joukkueen johtaja Taina Impiö.

set sunnuntaina menestyivät erikoiskilpailussa hienosti, oli mestaruus alvan odotettu. Matti Nykänen, Jari Puikkonen, Pentti Kokkonen ja Tuomo Ylipulli olivat tämän voiton tuojat.

Suomi hankki yhdeksän mitalinsa hiihdon maailmanmestaruuskilpailussa Seefeldissä, kun yhdistetyn joukkue tuli maaliin kolmantena. Pronssimitali oli kuitenkin hetken aikaa vaarassa, kun Neu-

vostoliitto teki vastalauseen. Jyri Pelkonen luisteli lähösä maalialueelle, jossa luisteleminen oli kielletty.

Suomalaiset olivat kuvanneet videonauhalle kaikki vaihtolanteet ja heillä oli aineksia omaan protestiin. Kun oli vaarassa, että myös Neuvostoliiton suoritus olisi hylätty, vetivät molemmat maat vastalauseensa takaisin ja niin alkuperäiset tulokset jäivät voimaan.

MM TULOXSIA

ituja tarjolla

(Liisa A. Liedes)

MIESTEN 30 KILOMETRÄÄ

1) Gunde Svan Ruotsi 1.18, 24.1, 2) Ove Aunli Norja 1.18, 49.1, 3) Harri Kirvesniemi Suomi 1.19,00, 4) Thomas Wassberg Ruotsi 1.19,03, 5) Kari Härkönen Suomi 1.19,04,4.

NAISTEN 5 KM

1) Anette Bøe Norja 15.14,8, 2) Marja-Liisa Kirvesniemi Suomi 15,25,1.

MÄKI P 90

1) Per Bergerud Norja 224, 2 (110-106), 2) Jari Puikkonen Suomi 223,0 (108-107,5), 3) Matti Nykänen Suomi 221,7 (108-108).

NAISTEN 10 KM

1) Annette Bøe Norja 30.54,8, 2) Marja-Liisa Kirvesniemi Suomi 30,56,2.

YHDISTETTY

1) Herman Weinbuch Länsi-Saksa 418,10 pistettä (mäki 190, - hiihto 15 km 220,0), 3) Jouko Karjalainen Suomi 396,60 (179,6 - 217,00).

MIESTEN VIESTI

1) Norja (Arild Monsen, Pal Gunnar Mikkelsplass, Tor Hakon Holte, Ove Aunli) 1.52,21,0 4) Suomi (Aki Karvonen, Veijo Hämmäläinen, Harri Kirvesniemi, Kari Härkönen) 1.53,01,8

MIESTEN 15 KM

1) Kari Härkönen Suomi 40,42,7 6) Harri Kirvesniemi Suomi 41,57,4

JOUKKUEMÄENLASKU, BERGSEL, P 90:

1) Suomi 583,0 Tuomo Ylipulli 85,4 (95) (Ei laskettu mukaan), 70,5 (86,5) (ei), Pentti Kokkonen 88,8 (96), 89,1 (95,5), Matti Nykänen 104,0 (104), 109,7 (107), Jari Puikkonen 95,9 (100), 95,5 (99)

YHDISTETYN JOUKKUEKILPAILU

1) Länsi-Saksa 1 276,90 p (Thomas Mullor 416,62 - Hubert Schwarz 429,26 - Herman Weinbuch 431,02) 3) Suomi 1 202,60 (Jyri Pelkonen 390,22 - Jukka Ylipulli 422,20 - Jouko Karjalainen 390,18)

NAISTEN VIESTI

1) Neuvostoliitto 1.04,50,1 (Tamara Tihonova, Raisa Smetanina, Lilla Vasilchenko, Anfissa Romanova) 4) Suomi 1,06,32,0 (Pirkko Määttä, Jaana Savolainen, Marja-Liisa Kirvesniemi, Marjo Matikainen)

Suomen Sosialidemokraatti 22.1.1985

Tämä talvi on edelleenkin ollut märkä ja kylmä. Yhtenä aamuna katsoin lämpömittaria ja olinpa aivan ällistynyt. Se näytti 26 F. Sadetta on tullut kuuleman mukaan kolminkertainen määrä normaalla enemmän. Mutta onpa sitten mäen reunat kauniin vihreät ja viinirypäleet tekevät farmarit nauravalle tuulelle ensi syksynä.

Faha Manorin asukkaat ovat katselleet kun työmiehet ovat valmisteleet uima-allas-tamme ja ovat aina välillä huilanneet odottaen sateen lopumista. Vihdoin viimein on allas nyt valmis ja altaan ympärillä oleva nk. "solar-heating" laitos on paikoillaan. Sanojat ovat käyttäneet allasta hyväkseen. Heille uiminen saunomisen kanssa on muistoissa elävä vanhan maan tapa. Kuulemma kaikkien tulisi sitä kokeilla. Puheitten mukaan saunasta uima-altaaseen hyp-päminen on kaikkein parhain terveyden hoitotapa. Henkilökohtaisesti en mene sitä taakamaan, mutta jokainen teistä voi sitä omakohtaisesti kokeilla.

Heritage Centerin yhteyteen rakennetaan nyt managerin asuntoa ja alakertaan tulee kuusi virashuonetta, joihin voitte tulla asumaan täällä käydessänne. Kuinka paljon se teille maksaa en vielä tiedä, mutta olen vakuuttunut että se on paljon halvempi kuin tavallisissa motelleissa pysähtyminen.

Onhan meillä ollut ikäviäkin uutisia, Floridasta tänne pari vuotta sitten muuttanut Ernest Mäki pääsi ikuiseen uneensa tammikuun 5 p:nä. Viimeisten

parin kolmen viikon aikana hänen suurin halunsa oli: "Kun saisi vain nukkua".

Ernest oli viimeisten työvuosiensa aikana Chrysler yhtiöllä Detroitissa. Sitä ennen hän kierteli Minnesotan, Ohion ja Michiganin valtioissa ja e-läkkeelle jäätyään hän valitsi Floridan asuinvaltiokseen. Sieltä he muuttivat tänne kaksi ja puoli vuotta sitten. Hän oli talomme vanhin asukas (pari kk. vaille 95 v.) ja siten jäi hänen monivuotinen aviokumppaninsa, Impi, yksikseen menneiden muistojen pariin. Ernestiä jääme kaikki täällä muistelemaan iloisena kaverina. Häneltä löytyi aina huihtava sana jokaiseen tilanteeseen. Nauru pidentää ikää sanotaan, ja Ernin 95 v. on siltä hyvänä todistuksena. Nuku rauhassa!

Barbara Helsingius tulee tänne vieraillemaan ja antaa tämän vuoden ensimmäisen Skandinavia-tulevan laulajan konsertin Veljesseuran talolla Berkeleyssä, lauantaina, helmik. 23 p:nä ja täällä meidän uudessa Heritage Centerissä sunnuntaina ilmapäivällä. Pistäkääpä tämä muistiinne. Ms. Helsingius on hyvin tunnettu ja pidetty laulajatar Skandinavian maissa ja on hän hyvin tuttu amerikkalaisesta kansanmusiikista opiskeltuaan täällä Stanfordin Yliopistossa. Toivomme suurta osanottoa näihin konsertteihin.

Yrityksemme saada 20 uutta apartementtia rahastettua suomalaisella pääomalla on hitaasti, mutta varmasti edistymässä. Viimeisen tiedotuksen jälkeen, joka lähetettiin kaikille jäsenillemme ja suomalaisiin viikkolehtiin, on tuottanut joukon kyselyjä ja elämme toivossa, että niistä kertyy kyliksi pääomaa ja pääsemme rakennuksen lopulliseen rahastamiseen. Jos se ei onnistu, niin seuraavana ehtona tulee olemaan kiinnitysalan hankkiminen muutamilta suomalaisilta ja sen luulimme onnistuvan. Lopuksi tahdon vain huomauttaa teille lukijoille, että noin puolimiljoonaa tarvitaan vielä.

Tauno A. Ahonen

FOR SALE

Used Elliott Addressing Machine. Good working condition.

Raivaaja Publishing Co. P.O. Box 600

Fitchburg, MA 01420 (617) 343-3822

kastanut. Syntinen ihminen tarrautuu kiinni Jeesukseen, saa hänen verensä kautta "uudestisyntymisen peson", ja täten, Pyhän Hengen valuttaman uskon kautta ihme tapahtuu ja hän uudestisyntyy Jumalan lapsiksi. (Tiit. 3: 4-6; 1 Kor. 6:11; Joh. 14:6) Uudestisyntyminen ei ole mitään teoreettista ymmärrystä tai varmaa oletusta, vaan se on vaikuttava, elämää muuttava kokemus, jonka ihminen tietää tapahtuneen, koska itse Pyhä Henki todistaa sen hänelle. (Room. 8:16; Heb. 10:15-22).

Kysyn sinulta uudestaan. Oletko sinä uudestisyntynyt?

GE-5-2276-2277
Edw. C. Halvorsen, Inc.
FUNERAL DIRECTORS
310-12 - 8th AVENUE BROOKLYN 20, N.Y.
in Continuous Service to the Community Since 1849

TILLINGHAST - Hautaustoimisto
Danielson, Conn. Central Village
Tel. Prescott 4-3284 Tel. Logo LO 4-2847

The Robert H
Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

FINNEXPRESS
FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE
WEEKLY DEPARTURES—WEEKLY RETURNS
MINIMUM STAY 1 WEEK — MAXIMUM STAY 1 YEAR
LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM
NEW YORK \$495 • SEATTLE \$595
LOS ANGELES \$695 • MONTREAL *
*AIRFARES AND RULES AVAILABLE UPON REQUEST
CHILDREN 50% — INFANTS 10%
MONEY-SAVING TAX-FREE CONNECTIONS FROM ALL OTHER AIRPORTS IN NORTH AMERICA
SEATS ARE LIMITED — RESERVE YOURS EARLY
FOR RESERVATIONS CONTACT:
HANSLIN
TRAVEL SERVICE
40 East 49th Street New York, N.Y. 10017
Telephones: 212 832-8989 800 223-0567

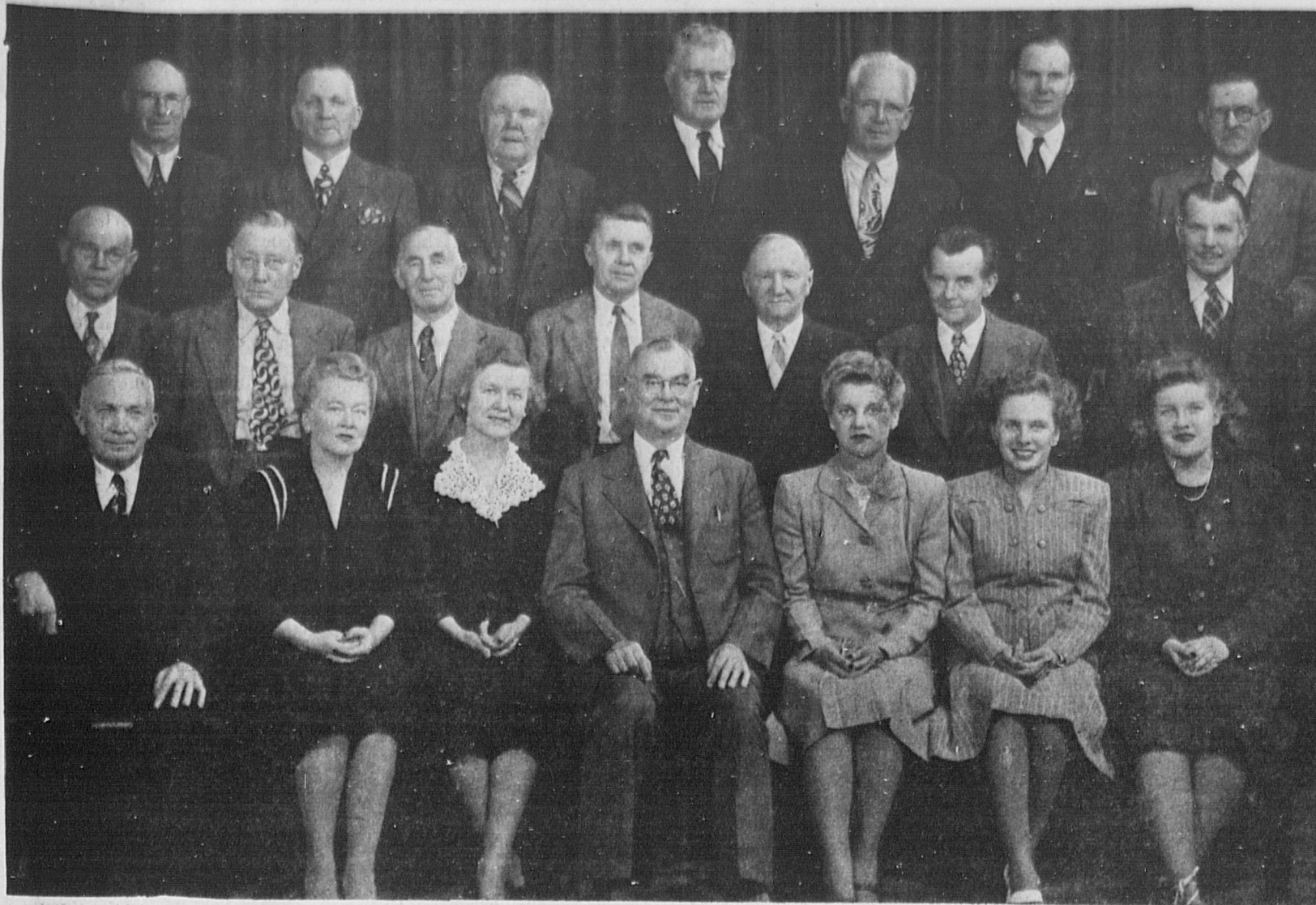
DANIELSON OIL CO.
ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping
Commerce Ave.
DANIELSON, CONN.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May
593 Park Ave. at 64th St. N.Y.C.
P.O. Box 2590
GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

IMATRA SEURA
740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 212-438-9426
Mauno Laurila, puh.joht.
SAUNA TILAUKSESTA!
PÄIVÄLLISET
joka sunnuntai klo 2 i.

SUOMALAINEN
PAIKANVALITYSTOIMISTO
JILDA KOTILA ja
VIRGINIA KOTILA MUEHLBERG
HYVIÄ PAIKKOJA SAATAVANA
Soi tittakaa 288-6562 area code (212)
tai kirjoittakaa osoitteella:
Finnish Employment Agency, Inc.
206 East 85th St.
New York, N.Y. 10028

FLY SAS TO FINLAND
Enjoy wide body comfort from our five gateway cities—
New York, Chicago, Los Angeles, Seattle and Anchorage.
Make convenient connections throughout Scandinavia
to the principal cities in Finland.
Ask your Travel Agent about Scandinavian Airlines convenient schedules, low air fares and traditional hospitality and service.
SAS

The Raivaaja workforce in 1943

First row left to right: Charles Bovellan, Laine Laiho, Martha Suominen, John Suominen (manager), Ina Wyson, Violet Salminen and Aune Merilä.

Second row: Andrew Route, William W. Reivo, Olli Sivonen, Toivo N. Nousio, Oskari Tokoi, Frans Kerttula and William Davidson.

Last row: Ed Tiitto, Väinö Soini, Antri Hautala, Lauri Hallfors, Yrjö Mäkelä (Editor-in-chief), Fabian Raatikainen and Jallu Honkonen. Missing from the photo is Henry Puranen, Arthur Hallfors, Paavo Nurmi, Finia Liljeqvist and K. E. Savolainen. Photo: Toivo N. Nousio collection, Finnish Cultural Center.

Miten Esasta tuli Raivaajan lukija

Alfred Torpan muistelmia julkaisiin Raivaajan 50-vuotisnumerossa

Kun tämän kirjoittaja syksyllä v. 1905 saapui Suomesta Maynardiin, olivat sosialistisen liikkeen herättävät mainingit jo ulottuneet tähän pienen, rauhalliseen Amerikan Villa -komppanian miltei täydellisesti hallitsemaan ja hohtamaan kylään. Olihan paikkakunnan asukkaiden toimeentulo riippuvainen villakomppanian omistamasta, paikkakunnan ainoasta suuremasta työpaikasta. Se antoi elämisen mahdollisuudet miltei kokonaisuudessaan ja niin ollen se saattoi esiintyä myöskin väestön aatteellisena holhoajana.

Miten Raivaajan perustaminen vastaan- otettiin

Hiljasta ja rauhallista vanhoillisten rauhuja tuli kuitenkin paljon enemmän häiritseväksi Raivaajan perustaminen ja sen levittäminen Maynardiin. Nyt tuli "totinen kateus" mitä tehdään tälle sosialistiselle lehdelle, jolla oli postioikeudet ja jota ei sen vuoksi voinut estää paikkakunnalla saapumasta. Käsitettiin selvästi ettei sille virkavalta, eikä komppania voi mitään.

Muita keinoja olisi koettava löytää Raivaajan levittämisen estämiseksi, sillä "heti alkuunsa se on pysähdettävä", kuten vanhoilliset tuomailivat. Yhtenä keinona uuden lehden levikin tukahduttamiseksi käytettiin paikallisten asuntotoimien omistajien tukkuutta. Kuten sanottu, villakomppania oli ainoa suurempi työnantaja kylässä; se omisti myöskin satoa asuntolaita, noin puolet koko kylän kiinteistöistä. Asuntolaita, "hausseja", se vuokrasi työläisilleen. Kun paikkakunnalla vallitsi ankara asuntopula, niin jokainen, joka sai vuokrala komppaniasta jossain taloushuoneesta käsitettävän talon, käsitettiin itsensä ei ainoastaan onnistuneeksi, mutta myöskin komentavaksi isännäksi ja otti talonsa alivuokralaisiksi, "ruumareiksi" niin paljon kuin mahdollista - joskus kuudesta kymmeneen asti, riippuen hänen oman perheensä suuruudesta ja huoneiden, tai oikeammin nukkumattomien lukumäärästä. Asunto-olojen tiukkuutta hyväksyen käyttäen saatettiin isäntä esiintyä vuokralaisena "poosuna". Oli oltava isännän mieliksi sillä ei hänen kukaan halunnut jäädä suojattomaksi.

Yleisesti vanhoilliset talon-omistajat, tai vuokraajat, turvautuivat Raivaajan levityksen estämiseksi kahteen keinoon: Ensiksi kieltettiin Raivaajan tilaaminen talon osittella ja toiseksi määrättiin, ettei "ruumari" saa tuoda lehtiä, eikä lukua sitä muualla kuin omassa huoneessaan. Kaikille talon haltijaväkeen kuuluvilla oli annettu tiukkaa käsky näiden määräysten noudattamiseksi.

Tällaisen muistelman piiriin sopinee kertomus erään keskipohjanmaalaisen - sanokaamme häntä Esaksi - isännän muistelmista. Hän oli komppaniasta vuokraamaansa talon oman perheensä ohella, johon kuului myöskin aikamiespoika, sijoittanut suhteellisen määrän alivuokralaisiksi. Tavallisesti talon isännät tahtoivat määrätä mitä sanomalehtiä ja minkälaisia kirjallisuutta "alustalaiset" saivat tilata ja käyttää. Pohjan Tähti ja Siirtolainen oli isäntävain suuosissa. Joissakin tapauksissa isännät, joiden hallussa oli postikonttorin lokero, postipakki ja postin noutaessaan siivottivat postin, tai antoivat postikonttorin viranomaisille määrätyn esimerkiksi siitä, ettei Raivaajaa saa heidän lokeroonsa pistää. Näissä oloissa monikin jätti lehden tilaamista siihen asti kun ehti saada vapaammat asuntolo-olot. Näin tapahtui siinäkin suuremmalla syyllä, kun talon omistajien ja muidenkin nyrjänsäksäimpien taholta huomauteltiin myöskin siitä, että Raivaajan tilaaminen saattaa merkitä työpaikan menetyksiä, kuten epäilemättä monilla paikkakunnalla ja monissa tapauksissa olikin asian laita.

Raivaaja oli "alakerasta karkoitettu"

Mutta Esa-isäntä, johon jo olemme tutustuneet, ei ollut niin äärimmäinen, että olisi kieltänyt Raivaajan tulon post-

tilaattikoona. Siihen tuli kaksi Raivaajaa hänen asukkaitensa tilaamina. Murta hän antoi tiukan määräyksen siitä ettei kyseistä lehteä saanut tuoda, eikä lukea huoneiston alakerassa, jossa kello- ja paistinuuni antoi asukkailla tarpeellisen lämmön talvella, mikä mukavuuksenaan puuttui miesten huoneista yläkerassa. Sanomattakin on selvä, että oleskelu kylmissä huoneissa rajoittui nukkumiseen ohella välttämättömyyteen ja että sellainen ajanviete kuin lukeminen olitissään sangen vaikeaa. Isännän jyrkkä päätös lehden lukemiskiellosta alakerassa pysyi voimassa, vaikka oma poikakin kuului Raivaajan tilaajiin ja lukijoihin.

Kun lehteä täten ahdistettiin useimpien muidenkin asuntojen omistajien ja yleensä vanhoillisten taholta niin oli selvä, että sille tilauksien hankkiminen oli vaikeaa. Vaikka Esa yleensä oli kohtelias, jopa pidetty seuramies, niin vanhoillisten katsoimustensa kannustamana hän heitti kaikki hyväksyttävät seurustelutavat syrjään kun osaston kirjallisuuskomitean edustaja tuli hänelle lehtiä ja kirjoja kauppaamaan. Kirouksilla ja uhkauksilla hän kielsi kirjallisuustoimintaa lehtimästä "saastaisia" kirjoja hänen pöydälleen, manasi Raivaajaa ja pakotti asiantilain poistamaan talostaan.

Tämänlaatuisten vastustusten edessä täytyi Raivaajan ensimmäisten levittäjien toimia Maynardiin, mikä todennäköisesti suurin piirtein oli asian laita monilla muillakin paikkakunnilla.

Kaikista vanhoillisuudelle luonteellaisista ennakkoluuloistaan huolimatta kysymyksessä oleva Esa oli kuitenkin tiedonhaluinen. Hän luki koko tarkasti tilaamansa Pohjan Tähtien ja Siirtolaisen ja niiden ohella hän harrasti uskonnollista kirjallisuutta.

Varkain kirjasta vakituinen tilaaja

Kuten jo mainittiin Esan aikamiespoika, joka toisen edistysmielisen nuoren miehen kanssa asui yläkerassa, oli Raivaajan tilaaja, vaikka talvisin kylmässä huoneessa sen lukeminen olikin hankalaa. Poika kuului myöskin jäseneksi osastoon. Kun pojat talvisin osaston tilaisuuksista palattuun pistäytyivät ennen omaan huoneeseensa menoa keittiöön lämm-

mittelemään, jatkoivat keskustelua osaston ja yleensä työväenliikkeen asioista. Nuoret miehet pohtivat myöskin Raivaajaa koskevia asioita. Isännän makuuhuone sijaitti keittiön vieressä, johon johtavan oven läpi Esa usein saattoi kuulla poikien keskustelut ja väitelyt silloin, kun nuorten miesten kesken saattoi ilmaantua jotakin erimielisyyttä aatteellisista asioista. Saatettiin myöskin huomata, että tarkoituksellisesti isäntä oli jättänyt oven huikan roolleen paremmin kuulakseen mitä pojat puhuivat. Ensiaikoina isäntä teki tämän tarkoituksella voidakseen paremmin vastustaa "luden aatteen voitoa" ja osoittaakseen pojille, ettei "lapsista ole laulajiksi".

Alussa nuorten miesten keskustelu johti usein "ukon sekaantumiseen", jolloin tavallisesti syntyi kiivas aatteellinen yhteenotto. Pojat käyttivät väitelyssä hyväkseen Raivaajasta saamia väitteitä ja osoittivat ukon oletukset väärinäksettyiksi ja erehdyksiksi. Yhä useammin tuli väiteltäväksi eri lehtien sisällön arvo ja paremmuus. Mahdollisesti nämä väitelty eivät aina pysyneet sata prosenttisesti asiassakaan, mutta niillä oli kuitenkin merkitys, että ukko Esan piinatyneissä käsityksissä alkoi tapahtua horjumista. Häntä alkoi vaivata uteliaisuus: halu päästä tietämään mitä siinä Raivaajassa oikeastaan mahtoi olla, jonka perusteella pojat saattoivat tehdä hänelle tuntemattomia väitteitä.

Hän halusi päästä selville mitä Raivaajassa on sellaista, jota hänen tilaamisensa lehdistä ei ollut. Esa halusi myöskin tietää onko paljon puhutulla sosialistisella työväenliikkeellä sitenkin jotakin todellista tarjottavana kansan hyvinvoinnin edistämiseksi. Näitä ruumia hauoille isäntä päätti salaa, poikien tietämättä tutustua Raivaajan sisältöön. Hän oli pistäytynyt poikien poissa ollessa heidän huoneeseensa ja luenut Raivaajaa, mutta pian pojat huomasivat ukon kujeet. Erään kerran tapahtui siten, että pojat yllättivät ukon heidän huoneessaan lehteä lukemassa, jota lehdin tilaajat eivät suinkaan pitäneet pahana. Päinvastoin he antoivat luvun lukea lehteä niin paljon kuin haluaa, vieläpä kehottivat häntä irtamaan lehden alakerasta, lämpimiin huoneisiin, jossa on mukavampi syventyä sen sisältöön.

Satavuotiaana kihloihin

Satayksivuotias ruotsalainen Arthur Jonsson kyllästyi poikamiehenä oloon ja on nyt päättänyt avioitua 55-vuotiaan Ingrid Engdahlin kanssa.

Jonsson löysi nuorikkonsa lehtiilmoutuksella, jolla hän haiki kotipulasta. Ingrid ihastui Arthurin säkenöivään katseeseen heti ensi tapaamisella.

Hääpäivää sulho ei ole suostunut vielä lyömään lukkoon, sillä vaikka kihlatun keittotaito on "saanut hänet ymmärtämään, että nainen talossa ei ole ollekaan hullumpi asia", ikäänkään maanviljelijä haluaa pitää oman päänsä. "Kun on ollut satavuotia poikamies, on tietysti opittu elämään oman tahonsa mukaan", hän selittää.

Nokkelat puhelimet

Tulevaisuuden puhelimet muuttavat entistä nokkelammiksi. Etelävaltioissa toimiva Southern Bell-puhelinyhtiö kehittää joka kotiin puhelinlaitetta, joka päästelee pahojia ääniä, jos kulkamantua uhkaa esiinmiksi ydinlaskeuma.

Samoin puhelin hoitaa sähkömittarin lukemisen ja välittää tv-yhtiöille - pyytämättä - tietoa siitä, mitä ohjelmaa perheessä katsotaan.

Alfred Torpa Maynard

Porvarilehdet pois - Työ-lehti tilalle

Täten oli Raivaajalle valloitettu Esan "linnoitus". Lehti sai olo-olkeuden myöskin alakerassa ja seuraavassa vaiheessa tuli kina siitä kuka lehdessä ensimmäiseksi sai luetta-vakseen. Työstä tullessa jokainen olisi halunnut lehdessä ensimmäiseksi käsiinsä. Ukolta kuuli paljon tupakkaa kiihkeästi odotellussa poikien menoa kokouksiinsa, että lehti jäisi yksin hänen luettavakseen. Pian kuitenkin "aatteellinen mullistus", johti siihen, että Esasta, joka oli ollut Raivaajan kiihkeä vastustaja, tuli sen puolustaja, osaston vakainainen kannattaja ja jos jokainen tarvitsi "alvan oman lehden", niin ukko myös tilasi itsellensä Raivaajan. Hän tilasi lehteä koko elämänsä ajan.

Näiden rivien kirjoittaja sai tehtäväkseen Esan talossa tapahtuneen aatteellisen uudemmuudostumisen johdosta ilmoittaa Pohjan Tähtien ja Siirtolaisen, ettei niiden enää tule lehteä lähettää kyseessä olevaan taloon.

Sittenmin osastolla ei ollut mitään yleisempää tilaisuutta, jossa Esa vaimoineen ei olisi ollut mukana. Hänestä osasto sai mitä uskomattoman kannattajan ja Maynardin osasto nimitti sittemmin Esan emäntineen osaston kunniajäseneksi.

Tässä on kerrottu vain yksi esimerkki siitä kuinka sosialismi-sanakin Raivaajan perustamisen aikana kammoksutti siirtolaisina tänne saapuneita, vanhoillisten kasvatusten saaneita työläisiä ja kuinka työväenliikkeen hyväksi tehty välistus, missä lehdellämme on ollut merkittävien osuus, on ollut voittoa.

NIPPA SAUNANKIUKAITA
Laatuvampi stetta sitten 1930
Saunankiukaita, Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskussäätö-laitteita, Nippa Wildfire Campstoves ja suoran tarpeita Noped toimittua. Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213, Bruce Crossing, MI 49112 (906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

MOODY'S DINER
and CABS
Erikoisia paivallisia.
Curb-palvelus
KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

On the road for Raivaaja

By Hijoopi Rotilainen

Keeping Raivaaja going in 1980s America is seldom an easy task. It seems that we're always looking for money somewhere.

If we ever do get discouraged, though, all we need to do is look back at the experiences of the pioneers of yesteryear. Life might be tough, but we haven't had to worry about bedbugs for a long time!

The following delightful account of an early Raivaaja agent on the road originally appeared in Raivaaja's 10 year history, published in 1915. It was translated for us by Roy Helander.

When "Raivaaja" was young, its travelling agents did not have a base pay, nor even free transportation at all times. Your interest in the movement had to make up for what your 20% commission did not.

But in those days we dared, even with empty hands. We were young and inspired. The blood flowed in our veins freely and forcefully, for our hearts were not weakened by nor our abdomens flabby from fat. Our bodies were light and our souls were soaring.

We believed that our faith could move mountains, though we had to go several days at a time without food.

Occasionally some of us were offered factory jobs for three dollars a day, and sometimes we took them. But our young inspiration did not allow us to stay there long, for it told us that someone had to do something for advancing socialism among the American Finns.

Our young dreams were occasionally rough and forced us to go beyond our abilities, but in one respect they were high dreams: they forbade us to spare ourselves from making reality out of our hopes.

The fate of many of us was a fast deterioration, and many of us deteriorated perhaps forever, and many were the curses and accusations that have shadowed us.

But it is good for the cursers and accusers to know that many of us did not deteriorate because of our own weaknesses and desires, but because of that special state that surrounds the first roving, payless agitators of the masses in every land.

They are usually people with much enthusiasm and little experience, much strong good will, but little knowledge of the state to which they are led. They are men who believe that they can change the world in a few years and save even the lowest of the masses, but they perish in trying to save the others. They are individuals who believe that by kissing a whore they can awaken in her the desire and strength to fight to better herself. But the whore remains a whore, and the saviour is prostituted instead. They are souls who, in order to show their depth of feeling, will have a first drink with the alcoholic. But the saviour becomes a drinker.

In general, that's what we are.

We are great idealistic idiots, who believed that we could perform good deeds for mankind, and attempted it—but we have had to pay for it bitterly.

That's what we were like, and that's how we travelled and preached socialism, whenever there was enough sustenance in our stomachs to make our jaws move.

We experienced more adventures than would fill ten nerve shattering novels, although not one of us has written that book.

Our adventures were mostly tragicomic, hardly ever only comic—at least not mine. Let me tell of one, one of the least significant.

After running ads for some time, I arrived in a small New Hampshire town.

The reception was royal. A four man delegation had come to the station to meet the speaker. The "regular" chairman of the four-year-old Socialist chapter was the head of the delegation and the one to recognize the agitator, in case the other three were not experienced enough to tell the agitator apart from the other travellers.

At this time I had no special anger for the man, for I did not (continues on page 14)

The Finnish immigrant writer Moses Hahl (1879-1928) often used the pseudonym Hijoopi Rotilainen. One of the most prolific authors in Finnish American history, Hahl was also well known as a lecturer at the socialist Finn halls.

The "regular" chairman approached, grinning broadly, asking: "Are you the agitation?"

"Yes, I am..."

"I'm the Socialism of this town... welcome! I am the "regular" chairman of the chapter. I had to take time off from work to come to meet you, I being more experienced in these matters, I came to meet a speaker once before, you see, when I was in the old country."

The other members took up my two heavy valises, filled with books, and I was able to walk freely with the "regular" chairman and speak of our great beliefs, as the ABC's of Socialism were called in those days.

In the evening I addressed the chapter, putting forth my best to try to agitate for support of "Raivaaja", for the speech would be followed by a chapter meeting, where I could present my case.

The meeting began. I had decided to improve the support of the chapter for the paper—my hope was to sell them two shares of "Raivaaja" stock. I presented the case with all the vigor of a young agitator and used all the elocutionary tricks I possessed, intending to raise their enthusiasm to the level of two shares of stock, and then I waited for their decision.

"I don't know... Ten dollars is a lot of money to spend hastily. And "Pohjan Tähti" has said several times that "Raivaaja" is a lousy paper. I don't think any of our members have ever read it personally, because not a single "Raivaaja" comes to this town," said one of the Board of Directors.

Three other board members and the "regular" chairman soon tipped in the same direction and the rest of the membership, about 30, nodded their heads in agreement. And although I tried to do my best to change their minds, the decision was made, as expressed through the "regular" chairman:

"Let this speaker go tomorrow morning to Fitchburg and tell his fellow believers at "Raivaaja" that this chapter sends its comradely greetings to socialism's new paper "Raivaaja". And this chapter supports it in its heart, if it is and remains a right paper. And when this chapter sees that the paper will survive, this chapter will invest five dollars for a share at Christmas time and another five next Vappu (May day). And this chapter stands behind its decision."

The "regular" chairman tapped his pipe on the table and the decision was official.

At this time I had no special anger for the man, for I did not (continues on page 14)

Lake Worth Banking Center
114 North J Street
Lake Worth, Florida
(305) 586-4600

Southeast Bank
MEMBER FDIC

ARVO PAANANEN

Funeral Director
131 SOUTH LAKESIDE DR.
LAKE WORTH, FLORIDA
Puhelin 582-6633

ACE HARDWARE
1212 LANTANA RD.
Lantana, Florida 33460
"We stock sauna heaters"
Puh. 585-0247

Newton-Bartlett
HAUTAUSTOIMISTO
Tel. 836-2113
42 Main St., Newport, N.H.

AMERICAN FINNISH TOURIST CLUB

301 Central Blvd. Lantana, Fla
Joka sunnuntai ohjelmaita tai konsertti ja tanssia lopuksi.
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämällä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura.
Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelmaa tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä, riisipuroa hedelmälaiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjotavarakka, jossa yli 1000 valikoima
Junamatkoja appelsiinitarhaan
Avoimena 7 päivää viikossa:
Maanant. lauant. klo 9 ap. - 5:30 ip. Sunnuntaisin klo 11 - 5 ip.
8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxa tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. 734-4800

MOODY'S DINER
and CABS
Erikoisia paivallisia.
Curb-palvelus
KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

KESKUSTASSA
SIJAITSEVA
MILES
FRANK H. COMPANY
1158 MAIN ST. HOLDEN MA
Hautausseuraksi vuodesta 1896

MAY
FUNERAL SERVICE
HAUTAUSTOIMISTO
WINSLOW P. MAY, johtaja
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, Mass.
Puhelin 762-1509

The Finnish-American

RAIVAAJA

Martti Kiilholma wins Lasse Viren 20k run at Malibu; The Olympic star himself re-emerges to race

Well-laudered by a steady rain, Finnish long distance runner Martti Kiilholma, who has raced for several winters in California, nosed out Ventura's Gary Tuttle to win the Annual Lasse Viren 20k run at Sycamore Canyon in Malibu, CA, on Nov. 18. It was a sweet as well as wet victory for Kiilholma who had tried for six previous years to top this race and finally did so in a time of 1:03:57, with Tuttle a second behind him.

This race was noteworthy in another way. Lasse Viren himself ran in this one for the first time since 1978 when this prestigious 20k was launched in his name initially by Malibu area sculptor, runner, and race impresario "Eino" (Eino Romppanen).

Obviously not in peak condition, the 35-year-old legendary Finnish Olympic hero landed in fourth place in 1:06:36, a second behind 19-year-old Andy DiConti. According to the "California Track and Running News" (1/85), "Viren smiled as he came in, just a step behind DiConti, who wasn't smiling, but can now tell all posterity that he beat the great Lasse Viren. There wasn't much doubt that Viren had accommodated him."

Martti Kiilholma

But Viren's appearance here signified a more serious intent, confided the News. He is reportedly in Southern California to seek accommodations that will allow him to train there a year in preparation for the 1987 World Championships. Viren is apparently considering a competitive comeback, inspired by Portuguese Carlos Lopez's 1984 Olympic victory in the Marathon at age 37. Finland's severe winters and the distractions of his trucking business would limit Viren's training in Finland.

Richard Lee Slotkin, author of the "News" article concludes: "He feels that a big win in a major marathon is all that is missing from his list of accomplishments. A win at Rome could be the final chapter of one of the most illustrious sagas in long distance running."

By Harry Siitonen
San Francisco

On the road for Raivaaja

By Hijoopi Rotilainen

(continued from page 13)

know him well, and so I accepted their decision without protest.

After this, the "regular" chairman urged his membership to discuss the matter of where the speaker would spend the night.

"He could come to our house, but we are infested with roaches," said the Director who had originally spoken against my plea.

"It's the same with us. We have bedbugs, but not as many as you have roaches," said the secretary.

"But a bedbug is never as bad as a roach, if there are a lot of them. I think that comrade secretary will have to put him up for the night," decided the "regular" chairman.

And so the secretary did.

I dreaded the warm upstairs room that is so infested that the matter is mentioned in the official minutes of the chapter. But I had no choice, so I went.

I lasted valiantly for two hours amidst the infestation, but that was all I could take and I arose and went out, in spite of the chapter's decision. I went to a fast flowing brook that was near the house, sat on a stone and spent the rest of the night composing little verses.

But poetic places are often inhabited by prosaic people. Early in the morning the secretary came out, saw me, shook his head and began his inquiry.

"I am a free thinking man, but as a chapter official, I must

know where you have spent the night."

"Here on this rock have I sat and written poems about the misery of the world."

But he was such free thinker that he did not succeed in believing such a true fact, but added: "So you've been sitting on a stone . . . just a stone. We've heard this and that about you . . . I doubt you have one verse there . . . Let's see."

I showed him my sheet of paper on which were two short poems.

"Is that all? And you dare tell me you spent the night sitting here? There'd be much longer poems if you wrote all night . . . As an official of the chapter, I must say that what they say of you seems to be true."

"What are you raving about, my good man?" said I.

"Raving, am I? You dare to defend yourself, even when you are caught on your sinful journey. You spend the night wandering about even though the chapter provides you with a bed out of sheer compassion. But I tell you now, this chapter is not going to be silent about how you lived while here."

I arose and started to move my weary limbs toward the house. But the secretary ran ahead of me, and before I reached the door, he dumped my valises of books on the ground and screamed: "This house is not a hostel for bums."

I looked at the man and grunted. I raised the valises to my shoulders and left for the station. On the way I prayed that I would never again meet pious people. I did not know then that you cannot get rid of them, for in a capitalistic society the perpetrators of the most unnatural acts pass for pious people before all who have not caught them in the actual act.

the end

Founding Raivaaja

By Antti Lempinen

Antti Lempinen played a major role in the founding of Raivaaja. It was at his boardinghouse that people often met in late 1904 to discuss the need in Fitchburg for a newspaper that would support the rising labor movement of that time.

Lempis-Antti "hurried about like a fool," recalled Taavi Tainio, first editor of Raivaaja, as he wrote years later about the paper's beginnings. "He agitated for the paper day after day, he believed steadfastly in its success, and his mountainlike faith influenced those about him."

Once the paper was launched, however, Lempinen did not stay in Fitchburg. Ten years later, in 1915, we find him in Fairbanks, Alaska, where he wrote the following account of Raivaaja's birth.

Originally published in Raivaaja's ten year history, it has now been translated especially for the 80th anniversary by Roy Helander. It provides an interesting glimpse of the times and ideas that brought Raivaaja into being.

On a certain wintry Sunday in 1905, a group of men, women and children gathered at the so-called Groop's church, where only religious song had been sung heretofore. We sang lustily for an opener: "Käy es-päin, väki voimakas" (Go forward, you people strong) and other inspiring "worldly songs."

The church was filled, just as at services. Of course, the crowd included the inquisitive, but the majority were there inspired by the movement. The faces of the crowd showed they expected something special, something great, something that would create responsibility to happen. The church was soon filled with cigarette smoke and a friendly murmuring filled the room.

The reader might question "Why in heaven's name you met in a church to discuss matters pertaining to the forward movement of a strong people?" Was there no Finnish hall? Of course there was, and "the forward moving people," the Saima Society, had one third ownership in the hall, but one of the bourgeoisie named Heison, with his henchmen, locked the hall doors. He opened them for anyone performing with a monkey on a chain, but not for citizens who were interested in the labor movement.

The reader must have gathered by now that we are dealing with the meeting at which "Raivaaja" was founded. When the meeting was officially opened, long discussions were not necessary. Not one voice was raised in opposition. Some made simple comments, not to be construed as opposition, dealing with the impending financial difficulties. And each one knew that the future of our party's own voice would be successful only with the full support of each member. We depended

on it.

When the birthing was over, we held a "baptizing" too.

"Since we have founded a socialist paper, let us call it 'Socialist'," said Taavi Tainio.

I said that our first job is to open up the land for the seed and that has to be done before we can call the paper "Socialist." We must call it "The Pioneer."

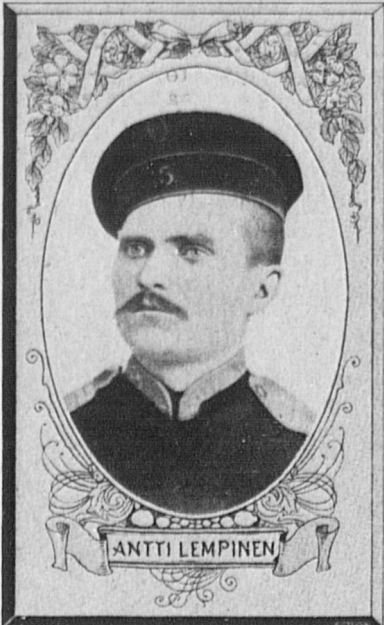
Pekka Lahti, who at this time still had great admiration for Matti Kurikka, suggested "This World". That drew much laughter and my suggestion was approved.

A general cheering: "Long live 'Raivaaja', long live international socialism!" ended the 'baptismal' service.

Taavi Tainio was elected editor, and Victor Haataja, business manager. After a board of directors was elected, we dispersed.

And so we went from day to day in an eternal financial crisis. The wages of the editor and the manager were often postponed to wait a more favorable time. Supporting writers were financed at one dollar per issue, and needy correspondents were provided with free paper. All the writers were not poor, however: "Tyhmä Tuomas" (Stupid Thomas) for instance, wrote "Sunday readings" with respectable seriousness--and perhaps with piety--on his own paper.

The Socialist chapters in surrounding towns began to aid "Raivaaja" very slowly and really against their own will. At a meeting of the representatives of the Massachusetts chapters, all Raivaaja got was a civil vote of support.

On the next day we rented office space for the new paper, almost adjacent to "Pohjan Tähti." The right hand door led to "Raivaaja", the left to "Pohjan Tähti." One room soon held the typesetting, editorial and business departments. We then needed money to buy furniture and type. Inspiration and responsibility were the only coins in our purse. We often turned our pockets inside out.

"Raivaaja" was brought forward under the auspices of Saima Society. The society put on evening after evening of supportive activities. These always resulted in some monetary gain. And since the paper had no credit standing, the Saima board of directors co-signed our loans.

One might say that "Raivaaja" was created from nothing, as Jehovah is supposed to have created the world. We have done something that has risen to be known in the world. And now, ten years later, I cannot help but damn those fools who used to warn that "Raivaaja" would not live. But let it be, for I am sure that they are now inspired bearers of the battle arms of the poor.

But how goes it with "Raivaaja's" blood foes, the bourgeoisie? Their stupidity is immeasurable when they dig a grave for a mighty, rising and victorious group power. It lives.

I heartily congratulate "Raivaaja" on its tenth anniversary.

Long live "Raivaaja"! Long live international democratic socialism!

Fairbanks, Alaska

Travels in Europe

By Gladys Mankinen

(continued from last week)

The week went by sightseeing in this beautiful part of Finland including an outdoor museum of the area from way back in history. There were unusual chickens at the museum called dwarf chickens. Their coloring was white, black, red and brown all on one chicken.

So many people in Finland have summer cottages. At one of the summer cottages younger members surfed on the lake and others picked blueberries, which carpeted the ground everywhere.

The last visit would be Sulka-va by way of Savonlinna (the opera city) and Punkaharju. This last named place is a scenic road with forested hills on both sides sloping down to beautiful lakes.

At Punkaharju is an unusual art center. On the ground floor is displayed art works of Finland's outstanding artists. The unusual comes when you descend a long stairway down to a cave. There you find many life-size works of art, and as I remember all of them were constructed from straw.

After this there's a ceramics exhibit section of unbelievable excellency and beauty. A sloping walk leads to the outdoors again. There is a tower on the grounds if you want to take a look at the surrounding countryside and a flower-surrounded restaurant if you're hungry.

Leaving this beautiful part of Finland it was back to Helsinki and home to Florida on Finnair. But I would like to mention the sight that distressed me the most was seeing youngsters not much over ten standing on street corners with cigarettes either in their mouths or their hands. Fortunately I saw this only in Helsinki.

A relative, who lives in a suburb of Helsinki called Kirkkonummi, told me that some junior high students are coloring their hair green, or red or whatever, have their special place for smoking, somehow have lots of money to spend, and are generally a disturbance in class. This was the only time I heard an account such as this, so I assume this is not so throughout the country. I hope not. So like America, Finland too has its youth problems to a certain degree.

To offset this one bad impression I'll mention how an eight-year-old relative, after having received a gift wallet with starter money thanked me by donning her ballet costume and gracefully performed a ballet school thank you for me. For my part I thank all the youth of Finland in the families that I visited for making the good impression on me that they did.

Much credit has to be given to Finland for the amazing recovery she has made from the war of some 30 years ago. Of all the countries I visited Finland seemed to be the most modern with a high standard of living and a most desirable country to live in and a very beautiful and enjoyable country to visit, especially for Americans of Finnish heritage.

the end

KALENTERI

CALIFORNIA

Feb. 16--The Finlandia Foundation sponsors the Kalevala Players' presentation of "The Joys and Sorrows of Väinämöinen," 8 p.m., I.O.O.F. Hall, 121 South B. St., San Mateo.

Feb. 23--Barbara Helsingius, Finnish folk singer, will perform at the Finnish Brotherhood Hall, Berkeley.

Feb. 24--Barbara Helsingius will sing at the FAHA Heritage Center, Sonoma.

MASSACHUSETTS

Feb. 1--The Knights and Ladies of Kaleva will hold their monthly meetings, 7:30 p.m., Kaleva Koti, 107 Mechanic St., Fitchburg.

Feb. 2--Dance at Saima Park, 8 p.m. Fitchburg. Music by the Hi-Lites.

Feb. 4--Finnish Central Committee meeting, 7:30 p.m., Kaleva Koti, 107 Mechanic St., Fitchburg. Planning the Kalevala Day program on March 3.

Feb. 10--Swedish Meatball dinner, 12-2 p.m., Saima Park, Fitchburg. Tickets available at Raivaaja.

MICHIGAN

Feb. 2--Annual Kaleva Park Dance, 9 p.m., music by Johnny Sadrack's Band. Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills.

Feb. 10--Brunch at the Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills.

Feb. 17--Finnish Center Assoc. Senior Citizen Housing Corp. Annual Meeting, 1 p.m., Finnish Center, Farmington Hills.

--Finnish Center Assoc. Annual meeting, 3 p.m., Finnish Center, Farmington Hills.

NEW YORK CITY

Jan. 31, Feb. 2 & 5--Martti Tainio, bass, with New York Philharmonic (Zubin Mehta, cond.; Eva Marton, soprano; Peter Hofman, tenor) concert at Avery Fischer Hall, Lincoln Center. Wagner: "Die Walküre", Act I. (Box office tel. 212-874-2424)

Taavi Tainio (1874-1929)

From time to time during Raivaaja's 80th anniversary year we will present thumbnail sketches of some of the important people in the paper's history. Who better to start with than Raivaaja's first editor, Taavi Tainio.

Born in Finland of poor tenant farmer parents, Taavi "Tatu" Tainio was orphaned at the age of seven. He had only four grades of lyceum schooling and joined a Helsinki workingmen's society in 1894.

After traveling in Norway and Sweden in 1896-97, he became a writer for the Turku "Länsi-Suomen Työmies", a pioneering socialist organizer, and a founder of Finland's Social Democratic Party.

In 1904 Tainio fled to the United States to escape Siberian exile. After serving as editor of the Worcester, Mass. "Amerikan Suomalainen Työmies" and the Fitchburg "Pohjan Tähti", he became the first editor of Raivaaja in January, 1905. He remained at that post until November.

Returning to Finland in 1906, Tainio played an influential role in the Social Democratic movement. He died in Finland in 1929.

An apostle of socialism both in the Old Country and in the New World, Taavi Tainio--informed, militant, talented, with a gift of biting satire and slashing ridicule--laid the ideological foundations of the Raivaaja and the immigrant workingclass movement.

It has been said of Tainio; "He was no wild-eyed prophet, but an intelligent man. From his rifle exploded modern, nickel-plated, sharp, deep-penetrating shells. He stood stern and steady, clearly revealing, with prudence and resoluteness, which way to go and what to do."

--Adapted from John I. Kolehmainen's history of Raivaaja, "Sow the Golden Seed."

Huhtala Oil Company

East Templeton

Puh. 632-1221

Perustettu 1945

Uudet asiakkaat tervetulleita
Yli 35 vuotta ammattitaitoista
palvelua.

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.

Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORDGREN

Mamorisia ja graniittisia

hautakiviä

BOLSTER Monumental Works

JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine

Puh. Norway 743-2673

Smith Funeral Home

ELDEN J. BJURLING

69 Vernon St. Gardner, Mass.

Tel. 632-0377

LYDÖN & HAASE CO.

209 Fulton Street, Norwood, Mass. 02062

Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITTÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana

jääkappoja ja pakastajia, Kitchenaid astiansukoneita.

Fanny Tikkala, joka asuu Wallace Tower rakennuksessa, on potilaana Burbankin sairaalassa. Hän kärsii lonkkaluun murtumasta. Mrs. Tikkala täytti kunnioitettavat 95 vuotta viime vuoden lokakuussa ja on saanut viettää terveitä eläkeläispäiviään aivan näihin päiviin asti.

Toivotamme pikaista paranemista!

Tulevia tilaisuuksia

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, helmikuun 2 p., klo 8 illalla. Hi-Lites soittaa. Järjestää FACS.

Lempi ja Wilho Aallon 40-vuotishääpäivää juhlistaan Saiman Puistossa sunnuntaina, helmikuun 3 p., klo 1 - 5 iltapäivällä. Kaikki ovat tervetulleita!

Finnish Central Committee kokoontuu maanantaina, helmikuun 4 p., klo 7:30 ill. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Kokouksessa päätetään Kalevala Päivän ohjelmasta.

Swedish Meatball päivällinen Saiman Puistossa sunnuntaina, helmikuun 10 p., klo 12 - 2 iltapäivä. Järjestää FACS. Lippuja saa helmik. 8 p. asteen Raivaajasta (343-3822) tai Lloyd Hannulalta (874-0629).

Raivaajasta saatte myös lippuja maalis. 30 p:nä pidettävään Finnin tilaisuuteen.

NIMIPÄIVIÄ

Helmikuun 6 p. Terhi, Teija, Terhikki, Tea
Helmikuun 7 p. Riku, Rikhard
Helmikuun 8 p. Laina
Helmikuun 9 p. Rajja, Raisa
Helmikuun 10 p. Elina, Ellen, Elna, Ella
Helmikuun 11 p. Talvikki
Helmikuun 12 p. Elma, Elmi

Tyttölapsi tammikuun 14, 1985 Mr. ja Mrs. Michael Beamille (Stephanie Nisula), 16 Myrtle Ave., Fitchburg, MA.

Tyttölapsi tammikuun 17, 1985 Mr. ja Mrs. Frederick Parvialle (Susan Caisse), 30 Pleasant St., Baldwinville, MA.

Henkilökohtaisia syistä on valmista tuloveroilmoituksia tänä vuonna.

AUNE KÄRKKÄINEN
Stodge Meadow
Ashburnham, MA

TANSSIT

SAIMAN PUISTOSSA
Lauantaina, helmik. 2 p., 1985
klo. 8 - 12 yöllä

HI-LITES SOITTAVAT

KAIKKI TERVETULLEITA
Finnish American Club of Saima

40th WEDDING ANNIVERSARY
CELEBRATION
for

WILHO and LEMPI AALTO

SAIMA PARK
Sunday, Feb. 3
1-5 p.m.

ALL WELCOME!

CITY OF FITCHBURG, MASSACHUSETTS

Executive Department
BERNARD F. CHARTRAND
Mayor

January 31, 1985

Raivaaja Publishing Co.

Honorable Citizens:

On behalf of the City of Fitchburg, I am pleased to extend my sincere and heartfelt congratulations to the Raivaaja Publishing Company on the occasion of its 80th Anniversary of the Newspaper.

It is important to note that the Raivaaja is not only celebrating 80 years of success, but is looking to the future to continue providing the Finnish Community with appreciation for its ethnic background.

Best wishes for continued success.

Very truly yours,

Bernard F. Chartrand
Bernard F. Chartrand
Mayor

Jatkoa sivulta 9

jan ja Luottoyhdistyksen vuosikokous. Muistaakseni vuosi oli 1920.

Asuin silloin New Ipswich, N.H:ssä. Oli jotenkin kuultu, että siellä tulee olemaan taistelu vallasta. Niin päätettiin Mattila vainajan kanssa käydä katsomassa.

Siellä oli sali täynnä väkeä. Me Kansanvallan joukko, jonka jäseniä silloin kutsuttiin oikeistolaisiksi olimme toisella puolen käytävää ja vasemmistolaiset, joilla oli omajärjestönsä, toisella puolella.

Puheenjohtajana toimi Vih-tori Annala Gardnerista ja hän oli järkkymätön Kansanvallan mies. Siellä käytettiin aika järeää kieltä.

Vasemmalla alkoivat käyttää liian pitkiä puheenvuoroja hajottaakseen kokouksen, joten viimein päätettiin rajoittaa puheenvuorot 3:een minuuttiin ja vain yksi puheen vuoro kullekin.

Kun kaikki oli käytetty, meni asia äänestykseen ja niin kävi, että Kansanvalta voitti ja saatiin pitää Raivaaja kuten Luottoyhdistyksen alkupe- räisillä perustajilla.

Siksi edelleen Raivaajakin ilmestyy ja Luottoyhdistys aina vaan vaurastuu. Niitä ei enään olisi jos vasemmisto olisi voittanut.

Ylellä muutama rivi myöhäisemmiltä ajoilta. Olin Raivaajan johtokunnassa kirjuri- na 1975 ja 1976, kun Toivo Linden joutui poistumaan sairautensa vuoksi.

Olen säilyttänyt joitain pöytäkirjoja ja tiliotteita joistakin, että taitelua se on ollut, siis aineellisesti, kun joka tiliraportti näyttää punaista. Esimerkiksi vuosi 1975 oli tuottanut \$10,599.77 tappiota.

Sopu on ollut hyvä henkilökunnan ja johtokunnan kesken. Nyt vaan toivon, että jaksatte raahata tätä vanhusta eteenpäin.

Kiitos Raivaajalle. Toivon, hyvää syntymäpäivää ja paljon syntymäpäivälahjoja.

Victor Salminen
Brigham St.
Hubbardston, MA

Swedish Meatball Dinner

SAIMA PARK SCOTT RD., FITCHBURG, MA

Sunnuntaina, helmik. 10, 1985 klo 12 - 2 iltap.

\$5.50

Lippuja helmik. 8 p. asteen
Raivaaja 343-3122
Lloyd Hannula 874-0629

Finnish American Club of Saima

Best wishes on your 80th anniversary

VEIKKO LAMPILA

635 Main St. Fitchburg, Ma.
Tel. 343-3202

Congratulations and Best Wishes for your
80th Anniversary!

The Camera Shop of Fitchburg Inc.

Victory Plaza - John Fitch Highway
Fitchburg

Best wishes from Gerry, Judy and John

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. BOX 309
Valittu myös kiinteistöjä Westminster, MA
Puhelin 874-2921

HENRY J. LEBLANC Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO

KODINOMISTAJIEN
AUTO-PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St., Fitchburg, Mass. Puh 343-4853
SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Siivoojalle työä yhtenä
päivänä viikossa.

E. Kaarela 342-6035

Suomea puhuva
MRS. BARBARA FANNING
voi auttaa teitä kiinteistön
ostoa tai myyntiä koskevilla
asioissa.
Myös arvioi kiinteistöjä.

Kotipuhelin 345-5411
FOSTER HEALEY REAL
ESTATE, INC.
300 Main St., Fitchburg
Puh. 345-5111

Kirjasto katsoo tulevaisuuteen

Fitchburgin Kaupungin kirjasto otti viikko sitten suuren askeleen ja astui tietokoneiden aikakauteen. Tammikuun 21. päivänä kirjasto otti käyttöönsä tietokoneistetun lainausjärjestelmän. Kaupungin pormestari Bernard F. Chartrand yhdessä muiden kaupungin virkailijoiden kanssa osallistui avajaisilaisuuteen.

Uudet valkoiset tietokoneet minaalit ovat syrjäyttäneet entisen lainausjärjestelmän. Kaikki kirjaston asiakkaat saavat nyt uuden muovisen kirjastokortin, mikä on varustettu tietokoneella luettavalla numerolla.

C/W - MARS (Central/Western Massachusetts Automated Resource Sharing) järjestelmä yhdistää nyt Fitchburgin 30 muuhun osavaltion kirjastoon.

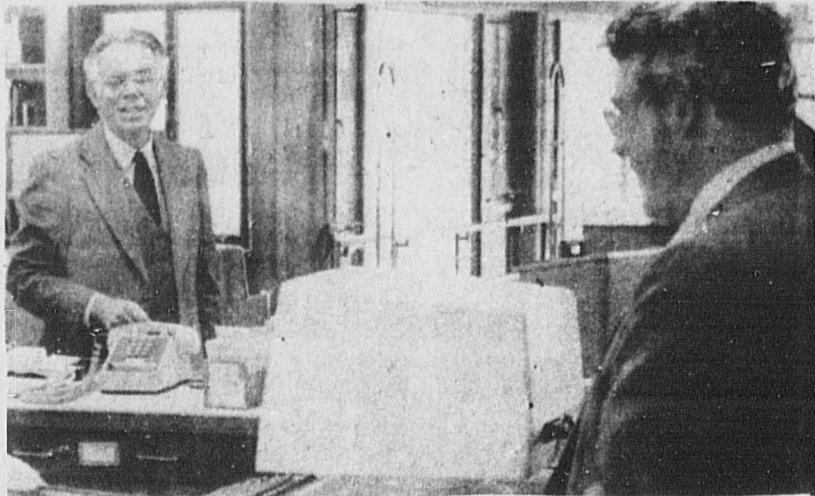
Järjestelmään kuuluu kunnallisten kirjastojen lisäksi sekä akateemisia että erityiskirjastoja. Sen toimessa kokonai-

suudessaan lainaajilla on käytettävissään noin 900,000 teosta.

Fitchburg on Keski- ja Länsi-Massachusettsin alueen kolmas ja laajin kaupungin kirjasto, joka on ottanut tietokonejärjestelmän käyttöönsä. Lancaster siirtyi tietokonekauteen marraskuussa ja Leominster joulukuussa.

Fitchburgin pääkirjastonhoitaja Arthur J. Kissner sanoo Gardnerin tekemän saman tulo-levan kahden vuoden aikana. Kun kaikki 30 kirjastoa on kytketty järjestelmään, kirjaston käyttöä saa välittömästi tietää, mistä kirjastosta hän voi löytää kirjan, ellei sitä satu olemaan hänen oman kotikaupunkinsa kirjastossa.

Uuden järjestelmän ansiosta säästetään myös tuntuva määrä muissa lainausta koskevista toiminna.

Fitchburgin pormestari Bernard F. Chartrand pistäytyi kirjastossa nähdäkseen, miten uusi tietokoneistettu lainausjärjestelmä toimii. Pääkirjastonhoitaja Arthur Kissner on kuvassa taka-alalla.

Toivon parhaita onnea 80-vuotiaalle RAIVA AJALLE

seksi

menestystä monelle vuodelle tulevaisuudessa!

TRI EDWIN T. HOLMES

ONNITTELEMME RAIVA AJAA

Elm Street Steam Bath

Uudet aukioloajat:

Perjantaisin 2 - 9
Lauantaisin 11 - 9
Sunnuntaisin 8 - 12

UUSITTU JA KUNNOSTETTU

(617)345-7305 348 Elm St., Fitchburg, MA

ONNITTELEMME 80-VUOTIAALLE RAIVA AJALLE!

Lavoie's Market

OLUTTA
Numbers Games

145 Mechanic St.
Fitchburg, MA

VIINEJÄ
Megabucks

RUOKATAVAROITA

Auki 7 päivää viikossa
Suomalaisten suosimaa nussia ja mustaa limppua
saatavana sunnuntaisin.

SUOSIKKAA ILMOITTAJAMME!

THE FINNISH COOKBOOK

by Beatrice Ojakangas

IS BACK!

Price \$8.95
Postage & handling 1.00
Mass. resident's sales tax .45

RAIVA AJA PUBLISHING
COMPANY

Box 600, Fitchburg, Mass.
01420

Florida kutsuu!

Edestakainen junamatka
Bostonista mihin tahansa
Floridan kaupunkeista

\$150 aikuisilta,
lapset puolella hinnalla

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St., Leominster
Puh. 537-4536

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, Ma.
Puh 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft

Stephen R. Moorcroft

Kuolleita

FITCHBURG - Margaret Nurmi, 74, kuoli torstaina, tammikuun 24 p:nä Nashoba Community sairaalassa, Ayer, MA. Hän asui aikaisemmin High kadulla Fitchburgissa.

Hän oli syntynyt Porissa Suomessa Eino ja Eini Nurmen tyttärenä ja asui suurimman osan elämästään Fitchburgissa.

Kaipaamaan jäi serkku O. Armas Luoma, Detroit, Mich. sekä useita sisarusten lapsia.

Hautajaisista huolehti Sawyer-Miller Hautaustoimisto Fitchburgissa ja hautausmaahan tapautui Forest Hill hautausmaahan.

ASHBY - Mary H. (Toivonen) Honkala, 89, Greenville Rd., kuoli keskiviikkona, tammik. 23 p., 1985 kotonaan.

Hänen aviomiehensä Matti I. Honkala kuoli 1959.

Vainaja oli syntynyt Jalasjärven kunnassa marrask. 25, 1895 Isaac ja Katrina (Kulmala) Toivosen tyttärenä ja asui suurimman osan elämästään Ashbyssä.

Hän kuului Fitchburgin Messiah Luterilaiseen seurakuntaan ja sen Suomalaiseen Naisliittoon.

Kaipaamaan jäi neljä poikaa, Leo, Rauni ja Edwin Honkala, kaikki Ashby, MA. ja Donald Honkala, Swazey, N.H.; viisi tytärtä, Elli Gove, Elsie Piispanen ja Helmi Tukialainen, kaikki Ashby, MA., Edith Somero ja Raili Aho, molemmat New Ipswich, N.H.; 43 lastenlasta; 97 lastenlasten lasta; yksi 1.1. lastenlapsi sekä useita sisarusten lapsia.

Hautauksesta huolehti Sawyer-Miller Hautaustoimisto Fitchburgissa. Siunaustilaisuus oli Messiah Luterilaisessa kirkossa lauantaina 26 p. jossa pastori Kenn Gobb englanninkielellä ja Raymond J.L. Aho suomenkielellä siunasi vaimon ja hautausmaahan tapautui Glenwood hautausmaahan Ashbyssä.

LAURENS, N.Y. - Aino "Sandra" Watanen, 84, kuoli tammikuun 15 p., 1985 Foxin sairaalassa Oneontassa pitkän sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt tammikuun 5 p., 1901 Vampulassa, Suomessa Aino ja Kalle Aaltosen tyttärenä ja saapui Yhdysvaltoihin 1924. Hän avioitui John "Juna-Jussi" Watanen kanssa jouluk. 23, 1929 Duanesburgissa.

Vainaja asui Laurensin kaupungissa yli 40 vuotta. Ennen sitä hän asui Oneontassa. Hän kuului St. Matthew's Lutheran seurakuntaan ja osallistui erittäin aktiivisesti kirkon toimintaan. Hän työskenteli monia vuosia Laurensin koulujärjestelmän ruokalaosastolla.

Kaipaamaan jäi aviomiehen lisäksi tytär Joyce Laing, Laurens; poika John Watanen, Marquette; neljä lastenlasta; sisar Lempi Rantanen, Haveri, Suomi; sekä useita sisarusten lapsia ja serkkuja.

Muistojumalanpalvelus pidettiin St. Matthew's Lutheran kirkossa pastori Robert Heffnerin siunaamana. Hautausmaahan tapautui myöhemmin ajan- kohtana Laurensin hautausmaahan.

KIRKOLLISIA UUTISIA

Messiah Luterilainen seurakunta

Perjantaina, helmikuun 1 p., klo 7:00 - 8:00 ill. Hevos-rekikyytiä Silver Ranch'illa, Klo 8:30 - 11:00 ill. Square tanssin ope- tusta Saiman Puistossa.

Sunnuntaina, helmikuun 3 p., klo 8:15 aam. suomenkielinen jumalanpalvelus ja H.P. Ehtoollinen. Klo 9:15 aam. Sunnuntai- koulu ja aikuisten raamatuntutunti. Klo 9:30 aam. Sr. Kor- keakoululaisten raamatuntutunti. Klo 9:30 aam. Suomenkielinen Luterilainen tunti radioidaan Leominsterin asemalta WCMX, 1000 am. Klo 10:30 aam. Eng- lannink. Jumalanpalvelus ja H. P. Ehtoollinen. Klo 2:30 Mid- Life Crisis seminaari Trinity Lutheran kirkossa, Keene, N.H. Klo 6:00 ill. Virkakunnan kou- kous.

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radiohar- taus, Hyvät Uutiset, lähetetään joka sunnuntaiamu asemalta WEIM - 1280, Fitchburg, klo 8:45 aamulla.

Yleinen (suomenkielinen) ju- malanpalvelus pidetään Kale- va Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg, sunnuntaisin, alkaen klo 2 iltapäivällä. Erikoistilai- suuksista ilmoitetaan aina tar- peen mukaan.

Tiedusteluja seurakunnan toiminnasta voidaan tehdä otta- malla yhteys Yrjö Kainuun, puh. 342-7155 tai Liisa Lie- deksen puh. 342-4474.

Elm St. Lähetyk- seurakunta

Sunnuntaina, helmikuun 3 p., klo 8:30 ap. radiohartaus NEW LIFE - asemalta WEIM am - 1280, Fitchburg. Juma- lanpalvelus klo 9:30 ap. saar- naa past. David Wuori. Klo 10:30 ap. kahvi- ja mehutarjoilu. Pyhäkoulu klo 10:45 ap. kai- kenikäisille.

Tiistaina, helmikuun 5 p., klo 7:30 ill. Aikuisten kuoro- harjoitus. Klo 7:30 ill. viikko- illan hartaustilaisuus. Kahvi- tarjoiluun kustantavat Mr. ja Mrs. Kari Rantala.

WINCHENDON - J. Arlene (Hill) Hildreth, 84, 502 Central St., kuoli lauantaina, tammik. 26 p., 1985 Wachusett Manor Hoitokodissa, Gardner, MA. Hän oli aviomiehensä Robert E. Hildreth on entinen Winchen- don poliisipäällikkö.

Vainaja oli syntynyt Suomes- sa marrask. 24, 1900 John ja Amanda (Mäki) Hillin tyttärenä ja asui täällä viimeiset 68 vuotta.

Hän kuului moniin paikalli- siin seuroihin ja järjestöihin ja kulttuurillisiin yhdistyksiin ja otti osaa aktiivisesti niiden toimintoihin.

Kaipaamaan jäi aviomiehen lisäksi kaksi poikaa, Robert E. Hildreth Jr., Fitzwilliam, N.H. ja Winslow P. Hildreth, Winchendon; velli Aino J. Hill, Jaffrey, N.H.; kaksi lastenlasta; kolme lastenlastenlasta ja useita sisarusten lapsia.

Hautauksesta huolehti Snow- Ladeau Hautaustoimisto Win- chendonissa. Hautausmaahan tapautui Riverside hautaus- maahan.

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller Director Phone All Branches 345-6778

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST. FITCHBURG, MA TELEPHONE: 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING

IN COMPLIANCE WITH FTC

Finnair toivottaa Raivaaja lehdelle ja lehden henkilökunnalle
parhainta 80-vuotis merkkipäivää !!

Kaikki Finnair Pohjois-Amerikan toimistot yhtyvät onnitteluihin -
samalla kiitämme suorittamastanne arvokkaasta työstä suomalais-
lukijakunnan hyväksi !!

ATLANTA
2193 Northlake Pkwy Bldg 12
Suite 112, Tucker, GA 30084
(404) 934-1105

BOSTON
20 Providence St., MA
02116 Tel. (617) 482-4952

CHICAGO
3158 Des Plaines Ave., Ill.
60018 Tel. (312) 296-1144

DALLAS
6350 LBJ Freeway
Dallas, Texas 75240
(214) 387-8682

LOS ANGELES
510 W. 6th St., CA 90014
(213) 623-7141

MONTREAL
625 President Kennedy Ave.
Suite 54
(514) 282-1173

NEW YORK
10 East 40th St., NY 10016
(212) 689-9300

SAN FRANCISCO
291 Geary St., Suite 408
San Francisco CA 94102
(415) 397-5540

SEATTLE
1326 5th Avenue, Suite 809
Seattle WA 98101
(206) 223-1033

TORONTO
1075 Bay St., Suite 520
ONT. M5S 2B1 Canada
(416) 927-7400

VANCOUVER
1030 W. Georgia St., Suite 617
Vancouver, B.C. V6E 2Y3 Canada
(604) 687-7582

WASHINGTON
1001 Connecticut Ave., N.W.
Washington, D.C. 20036
(202) 659-8233